Беш йилликни муддатидан илгари бажарайлик!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

22-ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 12 (5361).

17 ЯНВАРЬ ЖУМА

1975 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЯНА БИР КОРХОНА ИШГА ТУШИРИЛДИ

АНГРЕН, 14 январь. (ЎзТАГ мухбири Ю. Кружилин). «Ўзбекистоннинг кўмир хазинаси» яқинида бугун Ангрен резина комбинатининг биринчи навбати ишлатиш учун қабул қилиб олинди. Бу корхонани қуриш ишларини бошлаб юбориш КПСС XXIV съезди директиваларида белгиланган эди.

Уч йил давомида «Ўзбекшахтострой» трестининг коллективи бу ерда мамлакатда биринчи пневматик конструкциялар заводини қурди. Унинг ҳамма цехлари 35 минг квадрат метр саҳнли битта ишлаб чиқариш корпусида жойлашган. Айни вақтда маиший муассасалар, ошхона, маъмурий бинолар, медицина пункти, кир ювиш хонаси қурилган.

Ҳали қурилиши давом эттирилаётган Ангрен резина комбинати составида бир неча йирик корхона бўлади, уларда салкам 13 минг киши ишлайди. Резина-техника буюмлари заводи ҳозир камчил бўлган турли двигателлар учун айлантирувчи, шамоллатувчи ва тишсимон қайишлар, шунингдек тўкилган пахтани териб оладиган механизмлар учун қайишлар берадиган бўлади. Бундан ташқари корхонада мембран тўшама, пармалаш қувурлари учун тиғизловчи халқалар, ўт ўчириш шлангалари, автомобиль гиламчалари ва бошқа кўпгина маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Шина заводи комбинатнинг учинчи навбати ҳисобланади. Ҳозир Ўзбекистонда бундай завод йўқ. Бу ерда юз минглаб автомобиллар ва велосипедлар учун «пойафзал» ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Ниҳоят, шу уччала корхонага хизмат қилиш учун тўртинчи корхона-механика заводи керак бўлади. У ҳам комбинат комплексига киради.

Ангрен резина комбинати бир неча йил мобайнида қурилади. Бу жуда катта ишлаб чиқариш комплекси тўла-тўкис битказилгач, ҳар йили Ўзбекистоннинг бутун химия индустрияси тўққизинчи беш йиллик бошланишидан аввал бериб турган маҳсулотдан бир ярим баравар кўп маҳсулот реализация қила бошлайди.

Янгийўл районидаги Калинин номли колхоз сут-товар фермасининг соғувчилари М. Аҳмаджонова ва Т. Мирвалиевалар яқинда «Социалистик мусобақа ғолиби» нишони билан тақдирландилар. Илғор соғувчилар бу йил ҳар бош сигирдан 3000 литрдан серқаймоқ сут соғиб олишга аҳд қилишган.

Суратда: М. Аҳмаджонова, Т. Мирвалиевалар.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

„САЛЮТ — 4“ ЭКИПАЖИ ВАЗНСИЗЛИК ҲОЛАТИГА КЎНИКИБ ҚОЛДИ

Учишни бошқариш маркази, 15 январь. (ТАСС). «Салют — 4» орбитал илмий станциясининг учиш программасига мувофиқ космонавтлар А. А. Губарев билан Г. М. Гречко борт аппаратларини очиш ва текшириш юзасидан кўпчилик операцияларни бажариб бўлгандан кейин илмий ва техникавий тадқиқотларни ва экспериментларни бажаришга киришдилар.

Экипаж станция бортида ўтказган навбатдаги иш куни давомида станцияни орбитал учишнинг турли режимлари шароитида Қуёшга, Ойга ва планеталарга мўлжал олдиришга имкон берадиган янги приборлардан фойдаланган ҳолда мустақил навигация усулларини пишиқтирдилар. Шу жумладан станция энг кам ёруғлик шароитида Ернинг Қуёшга тескари томони устида учаётган чоқда уни Ерга мўлжал олдирувчи приборлар пишиқтирилди.

Космонавтлар навигация экспериментларни ўтказган чоқда приборлардан фойдаланишда уларга таъсир қилувчи омилларни ҳисобга олган ҳолда приборларнинг характеристикаларига баҳо бердилар.

«Салют — 4» станциясида микроорганизмлар, ҳужайралар, олий ўсимликлар билан генетик, эмбриологик, физиологик ва биология-техникавий тадқиқотлар ўтказила бошланди.

Космонавтлар алоқа сеанслари давомида вазнсизлик ҳолатига ва тиғиз иш маросимига тўла равишда кўникиб олганликларини хабар бердилар. Губарев ва Гречко ўртоқларнинг кайфияти яхши. Станция ичидаги системалар нормал ишлаб турибди.

Учиш давом этмоқда.

ТОШКЕНТ МАРКАСИ УЧУН

Фирмамиз коллективи ишлаб чиқараётган бежирим пальто ва бошқа кийим-кечакларга талаб тобора ортмоқда. Аёл ва эркаклар учун тикилаётган пальтоларнинг кўримлилиги ва сифати яхшиланиб бормоқда.

Маҳсулотларимизни барча Ўрта Осиё республикаларига жўнатамиз. Бу жойларда Тошкент пальтоларини қабул қиладиган 72 та савдо базаси мавжуд. Маҳсулотимиз Россия шаҳарларига ҳам узлуксиз жўнатилмоқда. Демак, Тошкент пальтоларини ўша жойлардаги аҳоли ҳам харид қиляпти.

Тайёр молларни мана шу ўлкаларга, шаҳарларга жўнатишда бизнинг тақсимот бўлими коллективининг хизмати катта. Мавжуд 72 та савдо базасидан буюртмалар олиб, уларни ўз вақтида бажаряпмиз. Йилига фирмамизда 58 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади, ҳаммаси тақсимот бўлими орқали жойларга жўнатилади. Бўлимнинг олти кишидан иборат коллективи жумладан, Камол Маҳкамов, Людмила Кузнецова, Раҳим Валиев, Мария Алиева каби ходимларимиз ўзларига топширилган вазифаларни кўнгилдагидек қилиб адо этишяпти. Ёз мавсумида савдо тармоқлари билан иш юритиш мушкуллашади. Чунки пальтога эҳтиёж кам бўлгани учун турли баҳоналар билан контейнерларга жойланган молларни қайтариб юборишга мойил бўлишади. Шундай пайтларда маҳсулот сифатлилиги ва кўримлилиги катта роль ўйнайди. Буни яхши тушунган конструкторларимиз, новаторларимиз тобора кўпроқ пишиқ ва чиройли пальтолар тикишни ўзлаштиришмоқда. Ўтган йили 12 хил пальтога давлат Сифат белгиси берилди.

Якунловчи йилда маҳсулот сифатини ошириш учун яна бир қанча тадбирларни жорий этиш кўзда тутилган. Зеро, бу йил —сифат йили, деб эълон қилинди. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан руҳланган корхонамиз ишчи ва хизматчилари ўз ички резерв ва имкониятларини қайта кўриб чиқиб, янги мараларни белгилаб олишяпти. Мурожаатда саноатчиларга қарата «Беш йилликнинг якунловчи йили топшириқларини маҳсулот ҳажми, турлари ва сифати бўйича муддатидан аввал бажариш учун актив суратда ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун курашингиз» дейилади. Бу Мурожаатга жавобан фирмамиз меҳнатчилари барча имкониятларни ишга солишади.

М. ТОЖИЕВ,
«Қизил тонг» фирмаси тақсимот бўлимининг бошлиғи.

ЮКСАК МАРРАЛАР

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЎЗБЕКИСТОН ГРАЖДАН АВИАЦИЯСИ ТОШКЕНТ КОРХОНАСИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1975 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Бутун совет халқи сингари пойтахт авиация корхонасининг ходимлари ҳам КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш учун баланд руҳ билан меҳнат қилмоқда. Социалистик мусобақани кенг авж олдириш асосида асосий кўрсаткич — участка пассажир обороти бўйича 1974 йил плани муддатидан илгари, 24 декабрда бажарилди. Пландан ташқари 46 миллион пассажир-километр училиб, 33 минг пассажир ташилди.

Авиация корхоналарининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1974 йилги декабрь Пленуми ва СССР Олий Совети иккинчи сессияси қарорларидан руҳланиб, ишлаб чиқариш самарадорлигини янада оширишга, пассажирларга хизмат кўрсатиш маданиятини яхшилашга, учишнинг тўла хавсизлиги ва мунтазамлигини таъминлашга қатъий аҳд қилдилар.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига ҳамда «1975 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун саноат, қурилиш, транспорт ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида» КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитетининг қарорига жавобан ҳамда Улуғ Ватан урушида қозонилган ғалабанинг 30 йиллигини муносиб нишонлашга интилиб, биз, Тошкент авиация корхонасининг ходимлари ўз зиммамизга қуйидаги социалистик мажбуриятларни оламиз:

Ишлаб чиқаришни бошқаришни такомиллаштириш, янги техникани ўзлаштириш, юксак коммерсия кўрсаткичларига эга бўлган ҳолда учиш соатларини кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига йиллик планни муддатидан илгари, 29 декабрда бажарамиз. Юк ташиш ҳажмини 1974 йилдагига нисбатан участка пассажир обороти бўйича 5,3 процент, пассажирлар жўнатишни 5 процент кўпайтирамиз ва 117 минг кишига етказамиз.

Пассажир ўринларининг банд бўлишини 0,5 процент кўпайтириш ва рўйхатдаги «ИЛ-62», «АН-24» самолётларида учишни 1 процент, «ЯК-40» самолётида 0,6 процент кўпайтириб, пландан ташқари 14 миллион пассажир-километр учишни, 30 минг пассажир ташишни, қўшимча равишда 230 минг сўм даромад қилинишини таъминлаймиз.

Меҳнат унумдорлигини пландагига нисбатан 0,5 процент кўпайтирамиз. Юк ташиш ҳажмини ўстиришнинг 75 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобидан эришамиз.

4 минг тонна ёнилғи-мойлаш материалларини, 200 минг киловатт-соат электр энергияни тежаймиз, фойдаланиш чиқимларини 200 минг сўм камайтирамиз.

«ИЛ-62» самолётидан учишда фойдаланишни ва уларга техника хизмати кўрсатишни тўла ўзлаштириб, механизациялаш базасининг биринчи навбатини ишга соламиз, самолётларни қўндиришнинг ярим автомат системасини реконструкция қиламиз.

Ҳар йили шартли равишда камида 180 минг сўм иқтисодий самара берадиган камида 240 та рационализаторлик таклифларини жорий этамиз.

Қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш тўғрисида партиянинг ғамхўрлигини қувватлаб, авиация корхонаси коллективи Жиззах областидаги 30 совхозга оталиқ ёрдамини кучайтириш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

Тошкент авиация корхонаси коллективи Ўзбекистон авиаторларини беш йилликнинг якунловчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун ёппасига социалистик мусобақани кучайтиришга чақиради. Бутун тажрибамиз, куч ва билимимизни КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини бажариш учун сафарбар қиламиз, деб КПСС ленинчи Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматига ваъда берамиз.

Социалистик мажбуриятлар Тошкент авиация корхонаси авиабўлинмалари ҳамда партия-хўжалик активи йиғилишларида муҳокама қилиниб қабул этилган.

ЎЗБЕКИСТОН ХИМИЯ МАШИНАСОЗЛИГИ ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1975 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ўзбекистон химия машинасозлиги заводининг коллективи КПСС XXIV съездининг қарорларини амалга ошира бориб, мамлакатнинг энг муҳим қурилишларига машина-ускуналарни барвақт етказиб бериш юзасидан 1974 йилга олган муқобил план мажбуриятини бажарди. Бултур давлат планидан ташқари 860 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди ва реализация қилинди. Меҳнат унумдорлиги жиҳатидан беш йилликнинг охирига мўлжалланган даражага эришилди. Ички ресурслардан янада тўлароқ фойдаланиш, янги техникани жорий этиш, механизациялаш ва автоматлаштириш, технология жараёнларини такомиллаштириш, меҳнатни ташкил этиш ва меҳнат шароитларини яхшилаш асосида тўққизинчи беш йиллик тўрт йилининг план топшириғи анча ошириб бажарилди. Пландан ташқари 1.375 минг сўм фойда олинди, фонд самарадорлиги 24 процент кўпайди.

Заводнинг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан илҳомланиб, «1975 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун саноат, қурилиш, транспорт ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорига жавобан зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни оладилар:

Маҳсулот реализация қилиш ҳажми юзасидан беш йиллик план топшириғи 1975 йилнинг 7 ноябригача бажарилади ва беш йил мобайнида ишлаб чиқаришнинг ўсиши пландаги 38,7 процент ўрнига 51,7 процент бўлиши таъминланади, шу жумладан бу йил асосан меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига 5,6 процент кўтарилиши таъминланади. Йиллик планга қўшимча бир миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади, шу жумладан 200 минг сўмлик кимёвий машина-ускуналар, ўнта турбомашина ҳамда 100 минг сўмлик халқ истеъмол моллари реализация қилинади.

1975 йилда халқ хўжалигининг энг муҳим қурилишларига муддатидан бир ой аввал 45 та кимёвий машина-ускуна юборилиши таъминланади.

Ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаш ҳисобига қўл меҳнатининг салмоғи 10 процент камайтирилади.

Икки хил маҳсулотга давлат Сифат белгиси берилишига эришилади.

Моддий ресурсларни тежаб-тергаб сарфлаш учун социалистик мусобақани авж олдириб, 180 тонна зангламайдиган пўлат ва углеродли пўлат, 500 минг киловатт-соат электр энергия, 150 тонна шартли ёқилғи тежалади.

Рационализаторлик таклифларини жорий этишдан 200 минг сўмлик иқтисодий самара олинади.

Шу йил 78 квартирали уй фойдаланишга топширилади, уй-жой фондининг капитал ремонти 1 ноябргача тугатилиб, шу мақсадларда 100 минг сўм пул ўзлаштирилади.

Уральск ва Первомайск химия машинасозлиги заводлари билан социалистик мусобақа давом эттирилади.

КПСС ленинчи Марказий Комитетини ва Совет ҳукуматини, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматини ишонтириб айтамизки, завод коллективи ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун ўзининг бутун кучи, билими ва орттирган тажрибасини сарфлайди ҳамда тўққизинчи беш йиллик планларини барвақт бажариш ишига зарбдор меҳнати билан муносиб ҳисса қўшади.

Социалистик мажбуриятлар умумзавод партия-хўжалик активида қабул қилинди.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ 2-УН КОМБИНАТИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1975 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ун комбинати коллективи ўтган йили йиллик планни муддатидан илгари бажариб, топшириққа қўшимча равишда 1,797 минг сўмлик маҳсулот чиқарди. Пландан ташқари 200 минг сўм фойда олинди.

2-ун комбинатининг коллективи беш йилликнинг якунловчи йилига, совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги буюк ғалабасининг 30 йиллиги нишонланадиган йилга қадам қўйиб, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан ўз зиммасига қуйидаги социалистик мажбуриятларни олади:

— йиллик ишлаб чиқариш планини 15 декабрда бажарамиз ва пландан ташқари 3 миллион сўмлик маҳсулот, шу жумладан 10 минг тонна сортли ун, 12 минг тонна омухта ем реализация қиламиз;

— меҳнат унумдорлигини 1974 йилда эришилган даражага қараганда 3 процент кўпайтирамиз;

— уннинг чиқишини амалдагига қараганда бир процент ва олий сортларини ярим процент кўпайтирамиз;

— хом ашё, электр энергия, ремонт материалларидан ва пул маблағларидан рационал фойдаланиш йўли билан маҳсулотнинг таннархини 250 сўм камайтирамиз ва пландан ташқари 300 минг сўм фойда оламиз. Электр энергия сарфлашни 2 процент камайтирамиз;

— ҳар йили шартли равишда 30 минг сўмлик иқтисодий самара берадиган камида 35 та рационализаторлик таклифини ишлаб чиқаришга жорий этамиз;

— ғалла, ун ҳамда идишларнинг сон ва сифат жиҳатидан тўла сақланишини таъминлаймиз.

1975 йилни меҳнатда янги ғалабалар билан, беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш билан нишонлаймиз, камроқ чиқим қилиб, кўпроқ сифатлироқ маҳсулот берамиз.

Мажбуриятлар ун комбинати партия-хўжалик активи йиғилишида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

МУСОБАҚА САМАРАЛАРИ

Фотима одатдагидек, фабрикага эрта келиб, иш жойини кўздан кечириб чиқди ва дастгоҳлар ёнида турган чарм-териларни бирма-бир сортларга ажрата бошлади. Шу пайт аста қадам ташлаб Роза кириб келди. Унинг кўзлари дарров Фотимага тушди.

— Қизиқ,— деди Роза,— Фотимадан сира иш қочиб кутилмайдиганга ўхшайди, бўлмаса ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятини ҳам аллақачон бажариб қўйган.

Фотиманинг мусобақадоши Роза Васильева беш йиллик топшириқни муддатидан илгари бажариб, шу кунларда ўнинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Ана шу икки коммунист меҳнатсеварлар билан мусобақалашган пойафзал бичувчи Галина Николаева кунлик ишлаб чиқариш топшириғини 200—220 процент адо этиб, фабрикада пешқадамлик қиляпти. У тежамкорликка алоҳида эътибор беради. Масалан, ҳар ойда тўрт-олти процент чарм-териларни тежаб қоляпти.

Фабрикада бундай ишлаб чиқариш илғорлари кўплаб топилади. Беш йиллик планни тўрт ёки уч йилда адо этиб, ҳозир ўнинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқараётган Р. Тоғаев, А. Алимов, Т. Ким, Р. Горбатова, Г. Алиев каби пешқадам ишчиларни мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Ишчилар орасида, цехлар ўртасида социалистик мусобақани кенгайтиришда ташаббускор ишлаб чиқариш илғорлари асосий эътиборни кам маблағ сарфлаб кўп маҳсулот олишга қаратмоқдалар. Бу жиҳатдан фабриканинг 2-бичиш ва тикиш цехида олиб борилаётган ишлар диққатга сазовордир. Шу цех пойафзал бичувчиси Мирзакарим Мирзараҳимов қуйидагиларни ҳикоя қилди:

— Цехимизда ўзаро социалистик мусобақа тобора кенг қулоч ёймоқда. Бу яхши самара беряпти. Кўпгина пойафзал тикувчиларимиз кунлик топшириқни 120—150 процент бажаришяпти. Шулар қатори мен ҳам ҳозир ўнинчи беш йиллик ҳисобига ишлаяпман. Мен асосан болалар пойафзалини тикаман, ҳозир машина билан бир кунда 400 жуфт болалар оёқ кийими тикиб топширмоқдаман. Шу билан бирга сифатга алоҳида эътибор бераман. Ҳамкасбларим Асқад Истамқулов, Худойберган Толиповлар билан мусобақалашиб ишлаётганлигимиз учун планлар ортиғи билан бажарилмоқда...

З. ОТАХОНОВ.

СОВЕТ-АВСТРАЛИЯ БИТИМЛАРИ ИМЗОЛАНДИ

15 январь куни илмий-техникавий ва маданий ҳамкорлик тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати билан Австралия ҳукумати ўртасида тузилган битимлар имзоланди.

Ўз мамлакатларининг ҳукуматлари номидан битимларни СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва Австралия бош министри Э. Г Уитлем имзоладилар.

Битимларни имзолаш чоғида А. А. Громико, К. Т. Мазуров, П. Н. Демичев ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, СССР министрлари, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Австралия томонидан бош министрга ҳамроҳ бўлган давлат арбоблари, шунингдек Австралиянинг СССРдаги элчиси сэр Ж. Плимсолл бор эди. (ТАСС).

СОВЕТ-АВСТРАЛИЯ МУЗОКАРАЛАРИ ТУГАДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров ва Австралия бош министри Э. Г. Уитлем ўртасидаги музокаралар 15 январь куни Кремлда ниҳоясига етказилди.

Томонлар музокаралар чоғида тинч-тотув яшаш, тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик негизида Совет-Австралия муносабатларини ҳар томонлама ривожлантириш масалалари юзасидан конструктив фикрлашиб олдилар. Ҳар иккала мамлакат давлат ва сиёсий арбоблари ўртасида алоқаларни кенгайтириш катта аҳамиятга эга эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Музокаралар дўстона вазиятда ўтди ва кўпгина масалалар юзасидан Совет Иттифоқи билан Австралия ўртасидаги ҳамжиҳатликдан далолат берди.

Музокараларнинг якунлари тўғрисида Совет-Австралия ахбороти келишиб олинди. Бу ахборот эълон қилинади.

(ТАСС).

ФИДОКОРОНА МЕҲНАТЛАРИМИЗНИ ВАТАНГА БАҒИШЛАЙЛИК

ВЦСПС VII ПЛЕНУМИ

15 январь куни Москвада, Советлар уйининг колонна залида ВЦСПСнинг VII пленуми очилди.

Кун тартибининг биринчи масаласи юзасидан «Касаба союзларининг КПСС Марказий Комитети 1974 йил декабрь Пленуми қарорларидан, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу пленумдаги нутқидан ва КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан келиб чиқадиган вазифалар тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, ВЦСПС раиси А. Н. Шелепин доклад қилди.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми ва СССР Олий Совети сессиясининг қарорларида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг пленумдаги ёрқин, мазмундор нутқида, деди докладчи, партия билан халқнинг беш йиллик ўтган тўрт йили мобайнидаги қизғин ишлари чуқур, атрофлича анализ қилинди, беш йилликни муваффақиятли тугаллашнинг асосий вазифалари белгиланди, совет давлати экономикасини янада ривожлантиришнинг илҳомбахш истиқболлари ва йўллари очиб берилди. Мамлакатимизнинг касаба союзлари бу ҳужжатларни жанговар иш программаси деб билиб, оғишмай бажариладиган дастуруламал деб қабул қилдилар.

КПСС Марказий Комитетининг пленумида, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида ва КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1975 йилги Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси тўғрисидаги қарорларида социалистик ишлаб чиқариш самарадорлигини ва сифат кўрсаткичларини яхшилаш йўлидаги курашни янада кенг миқёсда авж олдириш вазифалари ўртага қўйилди. Раҳбар касаба союз органларининг ва касаба союз ташкилотларининг бевосита бурчи ва энг муҳим вазифаси — касаба союзларининг барча аъзолари 1975 йил топшириқларини ва умуман беш йилликни муддатидан илгари бажариш йўлида фидокорона меҳнат қилишга отлантиришдан иборат. Бу мақсадга эришиш учун курашда партия социалистик мусобақага ҳал қилувчи роль ажратиб бермоқда.

Нотиқ касаба союзларининг меҳнаткашларни ишлаб чиқариш топшириқларини, муқобил планларни ва социалистик мажбуриятларни тўла ва ошириб бажаришга сафарбар қилиш соҳасидаги вазифаларини батафсил тавсифлаб берди. Меҳнат унумдорлигини ошириш суръатларини тезлаштириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш соҳасида энг яхши коллективлар тажрибасидан мумкин қадар кўпроқ фойдаланиш лозим, деди у.

Касаба союзларининг капитал қурилиш, меҳнатни нормалаш, аҳолининг меҳнат, уй-жой ва маиший шароитларини, санаторий-курортларда даволаш ва туризм шароитларини яхшилаш ҳамда муҳофаза қилиш соҳасидаги вазифаларига докладда муҳим ўрин берилди. Касаба союзларининг ишчи ёшларни тарбиялаш, оммавий мураббийлик ҳаракатини ривожлантиришдаги роли алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Докладчи партия билан давлатнинг ташқи сиёсат фаолиятига батафсил тўхталди, КПСС XXIV съездининг Тинчлик программасини амалга оширишга ўртоқ Л. И. Брежнев шахсан жуда катта ҳисса қўшаётганлиги тўғрисида гапирди. Тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун курашда касаба союз ҳаракати барча отрядларининг ҳаракат бирлигини мустаҳкамлаш ишини янада кунт билан амалга ошириш — совет касаба союзларининг бурчидир.

Докладчи ва сўзга чиққан нотиқлар совет касаба союзлари 1975 йилги халқ хўжалик планини ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун умумхалқ социалистик мусобақаси байроғини янада баланд кўтарадилар, ўзларининг бутун куч ва ғайратларини халқ хўжалигини янада юксалтириш, социалистик Ватанимиз қудратини мустаҳкамлаш, совет халқининг фаровонлигини муттасил ошириш учун курашга сарфлайдилар, деб Коммунистик партияни, унинг ленинчи Марказий Комитетини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросини ишонтирдилар.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ

ВАРАҚА № 145

ТАЖРИБАЛАРНИ ОММАЛАШТИРАМИЗ

Мамлакатимизнинг миллион-миллион меҳнаткашлари каби шаҳримиз аҳли КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатини катта қизиқиш билан кутиб олдик. Ҳозир шаҳримиздаги қайси корхона ва ташкилотга борманг, Мурожаатга жавобан самарали меҳнатнинг гувоҳи бўласиз.

Шаҳримиздаги корхона, қурилиш коллективлари ўтган йилги муваффақиятларни мустаҳкамлаб, тўққизинчи беш йиллик якунловчи йили учун оширилган социалистик мажбурият олмоқдалар. Фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга тезкорлик билан татбиқ этиб, меҳнат унумдорлигини ошириш, кам хом ашё сарфлаб кўп ва сифатли маҳсулот тайёрлаш, вақтдан унумли фойдаланиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш тадбирлари тузилмоқда.

Халқ назоратчилари бу муҳим тадбирларни амалга оширишда партия, совет, хўжалик, касаба союз, комсомол ва бошқа ташкилотлар билан маҳкам алоқада бўлиб, сидқидилдан ёрдам бермоқдалар.

Ўтган йил шаҳримиз меҳнаткашлари улкан муваффақиятларни қўлга киритдилар. Бунга халқ назоратчилари актив фаолиятлари билан муносиб ҳисса қўшдилар. Тўққизинчи беш йилликнинг тўртинчи йилида комитет, группа ва постлар йўли билан 2 мингдан ортиқ рейд ва текшириш ўтказилди, натижалари шаҳар халқ контроли комитети, партия ва совет органлари, корхона ва ташкилот коллективлари, группа ҳамда пост йиғилишларида муҳокама қилиб борилди. Албатта, айбдор кишиларга нисбатан жазо кўрилди. Лекин, асосий диққат камчиликларни тезда тугатиш, план ва социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажаришга қаратилди. Бу ҳақда жуда кўп мисолларни келтириш мумкин.

Жумладан, қурилиш ташкилотлари планни бажаришда кўпроқ оқсадилар. Халқ назоратчилари бунга эътибор билан қараб, рейд ва текширувлар ўтказишди. Қурилиш объектларида меҳнат унумдорлигининг пастлиги, қурувчилар қўнимсизлиги, хом ашё, меҳнат ресурслари ва механизмлардан рационал фойдаланмаслик қолоқликнинг асосий сабаблари эканлиги маълум бўлди. Халқ назоратчилари бу камчиликларни тугатишда ташаббус кўрсатишди.

Ўтган йилнинг апрель ойида шаҳар халқ контроли комитетининг мажлиси кун тартибига «Металлургия заводи сирли идишлар цехи қурилишидаги қониқарсиз аҳвол» ҳақидаги масала қўйилди. Албатта, йиғилишдан олдин катта тайёргарлик ишлари олиб борилди. Текширувларда металлургия заводи, 16-қурилиш тресты ва пудратчи ташкилотлар халқ контроли группалари аъзоларидан 78 киши иштирок этди. Камчиликлар рўй-рост очиб ташланди. Аҳвол ўрганилиб, қилинган таҳлил ўз натижасини берди. Қурилишда бурилиш ясалди. Кўп ўтмай металлургия заводи ва 16-қурилиш тресты коллективлари халқ назоратчилари қурилишни ўз муддатида битказишни таъминлаш ташаббуси билан чиқдилар. Бу ташаббусни шаҳар партия комитетининг бюроси маъқуллади.

Қурилиш объектида 16 кишидан иборат штаб тузилди. Энг муҳим масалалар муҳокама қилиб борилди. Йил давомида ўн тўрт марта совет мажлиси ўтказилди. «Халқ контроли овози» деворий газетасида текширув ва рейд натижалари акс эттириб борилди.

Халқ назоратчилари ўз фаолиятларида шаҳар саноати, қурилиши, барча ташкилотларнинг ишини тўла қамраб олишга интилдилар. Чирчиқ электрохимия комбинати ва Олмалиқ кон-металлургия комбинати халқ назоратчилари ёнилғи-энергия ресурсларидан фойдаланиш устидан оммавий текшириш ўтказишди. Цемент комбинатида бу ташаббус маъқул топилди. Корхона раҳбарлари ва мутахассисларнинг айби билан айланма печларни ишлатиш инструкцияси қўпол равишда бузилаётгани маълум бўлди: бир ярим йил ичида 0,5 миллион сўмлик ёнилғи бекорга сарф бўлганлиги аниқланди.

Шундан кейин кўпгина бошқа ташкилотларда ёнилғи-энергиядан фойдаланиш аҳволи оммавий рейд ва текширишдан ўтказилди. Масала шаҳар халқ контроли комитетида кўрилгандан сўнг тегишли хулосалар чиқарилди ва шаҳар бўйича ёнилғи балансидан тўғри фойдаланишга эришилди.

Халқ назоратчилари хўжасизлик, талон-торож, социалистик мулкни ўғирлашга қарши курашиб келмоқдалар. Бу ишда халқ контроли группа ва постларига шаҳар Совети депутатлари, касаба союз, комсомол ташкилотлари яқиндан ёрдам бермоқдалар. Мазкур текшириш натижалари барча корхона, қурилиш идора ва ташкилотлар раҳбарлари иштирок этган меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советининг сессиясида муҳокама этилиб, кенгайтирилган қарор қабул қилинди.

Ҳозирда 1,5 мингга яқин халқ назоратчилари умумхалқ бойлигини сақлаш, янгидан-янги муваффақиятларга замин яратиш ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Халқ назоратининг барча форма ва методлари такомиллаштириб борилаяпти. Шаҳар халқ контроли комитети халқ контроли группа ва постлари ишини янада яхшилаш, активлигини ошириш йўлида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Ҳар ҳафтада «Раислар куни»ни ўтказиш анъана тусини олган. Штатсиз ташкилий бўлим эса группа ва постларда бўлиб, уларнинг фаолиятини ўрганади, йўл-йўриқлар кўрсатади. Энг яхши тажрибаларни оммалаштиради. Ўтган йилнинг ўзида 60 дан ортиқ группалар иши комплекс текшириб чиқилди. Ҳар ойда эса бир марта группа раисларининг маслаҳат-семинарлари уюштирилади.

Шаҳар ҳуқуқ билимлари университети ҳузурида уч йилдан бери халқ контроли факультети иш олиб бормоқда. 78 киши ана шу факультетда билимини, малакасини оширмоқда. Халқ контроли бош группалари ҳузурида ташкил этилган мактабларда 500 дан зиёд назоратчи ўқияпти.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида халқ назоратчилари олдига қатор вазифалар қўйилади: «Иқтисод ва тежамкорлик-социалистик хўжалик юритишнинг таркибий белгисидир, — дейилади Мурожаатда. — Материал, пул, табиий ресурсларимиздан, ҳар бир меҳнатчининг иш вақтидан омилкорлик билан оқилона фойдаланиш жуда муҳим. Миллион-миллион ишчилар, колхозчилар, мутахассислар, мамлакатнинг барча меҳнатчилари хом ашё, электр энергия ва материалларни тежашни ўзларининг жонажон иши деб билган тақдирдагина бунга эришиш мумкин».

Биз худди шу сўзларга амал қилиб, қатор тадбирларни ишлаб чиқмоқдамиз. Мурожаат халқ контроли группа ва постларида ўрганиб чиқилди. Халқ назоратчилари шу асосда ўзларига программа тузиб олмоқдалар.

Т. БОЛТАБОЕВ,
Бекобод шаҳар халқ контроли комитетининг раиси.

Хўжасизлик ва исрофгарчиликка қарши кунт билан курашиш, социалистик мулкни, ижтимоий бойлигимизни авайлаб асраш — ҳар бир совет кишисининг бурчидир.

(КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан).

Тошкентдаги тўқимачилик машинасозлиги заводининг Г. В. Васильев бошлиқ рандаловчилар ва слесарлар бригадаси аъзолари маҳсулот сифатига алоҳида эътибор бермоқдалар.

Суратда: бригаданинг илғор ишчиси Л. Г. Заварзина иш устида.

Г. ПУН фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ОҚҚЎРҒОН РАЙОН ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

НАЗОРАТЧИЛАР ҲИСОБ БЕРДИЛАР

Бу район халқ назоратчилари асосий диққат-эътиборни резерв ва ички имкониятлардан фойдаланиш, камчиликларни олдини олишга қаратдилар. Бу соҳада партия ташкилотлари раҳбарлигида қатор тадбирлар кўрилди. Натижа қувончли бўлди. Район бўйича 61 минг тонна пахта, кўплаб бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрланди.

Район партия комитети ўз фаолиятида назоратнинг ошкоралигини таъминлаш ва самарадорлигини оширишга катта эътибор бермоқда. Ана шу мақсадда район партия комитети пленумларида назоратнинг йўлга қўйилиши масаласи муҳокама этилди.

Бюро йиғилишларидан бирида «Партия XXII съезди» колхози ҳамда «Оққўрғон» совхози назоратчиларининг ҳисоботлари эшитилди. Бу хўжаликларда назорат ишлари планли равишда олиб борилаётганлиги, ҳар бир бригада, ҳар бир бўлим, звеноларда дала ишлари қизғин дамларда қўшимча постлар ташкил этилиб, кенг жамоатчиликка таяниб иш олиб борганликлари алоҳида қайд этилди. Халқ назоратчилари айниқса, пахта йиғим-терими даврида фаоллик кўрсатдилар. Бюрода бошқа хўжаликларда ҳам халқ назоратининг савиясини кўтаришга қаратилган тадбирлар кўрилди.

Вақти-вақти билан назоратчилар ҳисоботини район партия комитети бюросида эшитиб туриш группа ва постларнинг активлигини оширмоқда. Назоратчилар томонидан уюштирилган рейдлар якуни бюрода кўрилиб, қатор камчиликларнинг олди олинди.

АКТИВЛИК КУЧАЙДИ

Ҳозир районда 70 та халқ контроли группаси ва 59 та пост ишлаб турипти. Буларга 1304 назоратчи уюшган. Ўтган йили назоратчилар 173 та текшириш ўтказдилар. Бу текширишда 290 киши қатнашди. Шунингдек, халқ контроли комитети томонидан 15 та рейд ташкил этилди. Рейдда район комсомол прожектори активистлари ҳам иштирок этдилар.

Айниқса, техника, минерал ўғитларнинг сақланиши, чорва фермаларида қишловнинг бориши, ем-хашакнинг сарфланишини текширишга бағишланган рейдлар катта самара берди. Уларнинг якуни район халқ контроли комитети йиғилиши ва район партия комитети бюроларида муҳокама этилди. Муҳокама жараёнида ишни яхши бажара олмаётган шахсларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди. Айримлар ишдан четлаштирилди. Айримларга уларнинг маошлари ҳисобида начет солинди. Халқ назоратчилари қабул қилинган қарорларнинг ижросини текшириб бормоқдалар.

Айниқса, Карл Маркс номли, Калинин номли колхозлар, мактаб-интернатдаги халқ контроли группалари ўз ишларини тубдан қайта қурдилар. Шу кунларда улар КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан тежамкорлик ва иқтисод учун курашни янада авж олдириб юбордилар.

МАЛАКА ОШИРМОҚДАЛАР

Ҳар бир соҳада бўлгани сингари назоратда ҳам илғор тажрибаларни оммалаштириш, малака ошириб бориш ишнинг муваффақиятини таъминловчи омиллардан. Район халқ контроли комитети бу масалага ҳам катта эътибор бериб келмоқда.

Ўтган йили районда назоратчилар учун 12 та семинар-кенгаш ташкил этилди. Уларда 570 киши қатнашди. Машғулотларда кўзга кўринган мутахассислар у ёки бу соҳа бўйича ўтказиладиган рейдга тайёргарлик кўриш, унинг самарадорлигига эришиш масалалари тўғрисида маслаҳатлар бердилар. Ҳар бир лекция ва суҳбатдан сўнг тажриба алмашиб турилди. Семинарларда ҳаммаси бўлиб, турли актуал темаларга бағишланган 23 дан ортиқ доклад ўқилди.

▲ «УЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА»га қарашли Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент тажриба ремонт-механика заводининг слесари Р. Асанов корхонанинг пешқадам ишчиси ва актив халқ назоратчиларидан ҳисобланади.

Суратда: Р. Асанов йиғилган прессларнинг сифатини текширмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ОЗ ХАРАЖАТ ҚИЛИБ

Кам харажат қилиб, мўл ва арзон маҳсулот етиштириш давр талаби, халқ талаби. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида бу масалага алоҳида эътибор берилган.

Айтиш керакки, бу соҳада хўжалигимизда бир мунча ишлар қилинди. Халқ назоратчилари билан ҳамкорликда йил давомида меҳнат ресурсларидан, ёқилғи-мойлаш материалларидан тежаб-тергаб фойдаланиш, техникани намунали сақланиши бўйича қатор ишлар амалга оширилди.

Колхоз бўйича ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. 1 центнер пахта етиштириш 1973 йилдагига қараганда 2 сўм 13 тийиндан арзонлашди. Колхозчиларнинг бир меҳнат кунига 6 сўм 85 тийиндан тақсимланди.

Тежамкорлик — катта бойлик, деб шуни айтадиларда! Беш йилликнинг якунловчи йилида бу бойликни яна ҳам кўпайтириш ниятидамиз. Ана шу мақсадда кузги-қишки ишлар кучайтириб юборилди.

Т. ДУШАБЕКОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли колхоз бош бухгалтери.

ОШКОРАЛИК ТАЪМИН ЭТИЛСА...

Бизда 400 га яқин халқ назоратчиси бор. Буларнинг 200 дан ортиғи профессор ўқитувчилар. Барча факультетларда студент постлари ишлаб турипти. Факультетлараро кафедраларда, ректорат составида, кутубхоналарда ҳам назоратчилар иш олиб борадилар. Улар етти секторга уюшган. Булар илмий ишлар, ўқув ишлари, ташкилий, студент группалари, хўжалик, матбуот, шикоят ва таклифлар секторларидан иборат.

Халқ контроли фаолияти кўп қирралидир. Ўтган ўқув йили даврида самарали ишладик, десак янглишмаган бўламиз. Назоратчиларимиз бир қатор текшириш ўтказдилар.

Айниқса, доцент Н. Г. Цапенко бошчилигидаги А. Муфтазов, К. Муқимов каби назоратчилар ўтказган текшириш натижасида бир қатор камчиликлар олди олинди.

Маълумки, химия факультети кекса факультетлардан ҳисобланади. Бу ерда жуда кўп малакали ўқитувчилар, профессорлар бор. Лабораторияларда халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган илмий-текшириш ишлари олиб борилади. Шунга қарамасдан бу ерда ўқув—сиёсий-тарбиявий ишларнинг йўлга қўйилишида айрим камчиликлар борлиги маълум бўлди.

Халқ назоратчиларининг қабул имтиҳонлари давридаги фаолияти ҳам ибратли бўлди. Улар партия ва жамоат ташкилотлари билан бир қаторда қабул имтиҳонлари жараёнини кузатиб бориб, олий ўқув юртларига кириш қоидаларини бузмасликка эришишда ҳамкорликда иш олиб бордилар. Назоратчилар ёзги имтиҳонларнинг барча босқичларида абитуриентлардан ҳужжатлар қабул қилиб олишда, имтиҳон даврида ва мандат комиссияларининг иш пайтларида актив иштирок этдилар. Бу жиҳатдан А. Айвазова, Е. Г. Заугальникова, Ж. Satторов, Т. Сатторов, М. Носировларнинг яхши иш олиб борганликларини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак.

Шу кунларда назоратчиларимиз меҳнат ва штат интизомига риоя қилинишини текширмоқдалар.

Назоратчиларимиз учун доимий семинарлар ташкил этилган. Текшириш якунлари «халқ контроли экрани» ва университетда чиқадиган кўп тиражли газета орқали жамоатчиликка етказиб турилади. Назоратнинг изчиллиги ва оммавийлигини таъминлашда Собир Раҳимов район халқ контроли комитети, университет партия ташкилоти бизга катта ёрдам бериб келмоқда.

Т. РАИМОВ,
Тошкент Давлат университети халқ контроли группаси раиси.

СИФАТ МЕҲНАТ КЎЗГУСИ

Корхонамизда сифат учун кураш борган сари оммавий ҳаракатга айланиб бормоқда. Халқ назоратчилари рейд ва текширишларда бу муҳим кўрсаткичга алоҳида аҳамият беришяпти.

Маълумки, маҳсулотнинг сифати хомашёни қабул қилишдан тортиб, то уни бичиш, тикиш, дазмоллаш, хуллас, ҳар бир жараёнга боғлиқдир. Шунинг учун ҳам халқ назоратчилари фирмамиздаги барча жараёнларни тўла қамраб олганлар.

2-цех коллективи кейинги пайтларда бир қатор муваффақиятларни қўлга киритди. Биз илғорликлари учун уларни текширишдан четлаб ўтмадик. Яқинда бу цехдаги ишлаб чиқариш жараёнларини ҳам кўриб чиқдик. Назоратчилар ютуқларни таъкидлаб камчиликларни борлигини аниқлашди. Жумладан, бир қатор маҳсулотлар сифатли тикилмаганлиги учун қайтарилди.

7-цехда ўтказилган рейд натижаси коллективнинг умумий мажлисига қўйилди. Айрим тикувчиларнинг масъулиятни ҳис қилмай, иш сифатига аҳамият бермаётганликлари маълум бўлди. Мажлис қатнашчилари бу камчиликнинг сабабларини кўрсатишди, уларни тугатиш юзасидан конкрет тадбирлар белгилашди.

Корхонамизда ҳар душанба сифат куни деб эълон қилинган. Ана шу кун цехлардаги пост аъзолари технологик жараёнларни, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни яна бир бор кўздан кечирадилар. Натижа ҳар бир цехда ташкил этилган «сифат китоб»ига ёзиб борилади.

Ўтган йили корхонамиз коллективи ишлаб чиққан тўрт хил маҳсулотга «сифат белгиси» берилди. Пландаги 4 минг ўрнига 5 минг 400 та «сифат белгиси» олган маҳсулотлар реализация қилинди. Шу кунларда уч хил маҳсулотни сифат белгисига тайёрламоқдамиз. Ўйлайманки, маҳсулот сифатини яна ҳам яхшилашда халқ назоратчилари муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

М. ТЎЛАГАНОВ,
Ўзбекистон ССР ва Ўзкомпартияси 50 йиллиги номли «Юлдуз» фирмасининг халқ назоратчиси.

ҚИШ БЕКОРЧИЛИК ЭМАС

Шабада қанотига илашиб келаётган мароқли куй эрта тонгнинг майин шабадасига қўшилиб, киши дилини қитиқлайди. Зия ака куй садосига маст бўлгандай дала йўлидан борарди. Бирдан қадамлари секинлашди. Қалбидаги руҳий енгиллик, хушчақчақлик ўрнини дилхиралик эгаллади. Қадоқ босган қўллари билан иягини силаркан ўйга чўмди: «Пойласаммикан ё кетаверайми?! Бригадада кутишаяпти. Борди-ю, нима иш қилишни айтиб, дарров изимга қайтсам-чи? Масъулиятсизлик ҳам шу даражада бўладими! Баъзи одамларнинг виждони қандай қабул қиларкин-а!»

Зия ака орқага қайтганида ўқариқ томонда юрган 2-бригаданинг бошлиғи Хаби Эрматовга кўзи тушди.

— Хаби, — деди Зия Жўраев, уват четидаги остин-устин бўлиб ётган ўн-ўн бешта яшчикни кўрсатиб, — булар нима?!

— Яшчик, — деди тутилиб Хаби Эрматов.

— Ким йиғиб олиши керак? Қор-ёмғирда қолиб яроқсиз ҳолга келади-ку!

— Уч-тўрттаси четда қолиб кетибди, йиғволамиз, — айбига иқрор бўлгандай жавоб қайтарди бригадир.

— Кошки эди уч-тўртта бўлса! Далангни айландим — 500—600 тадан кам эмас. Биттаси неча пул туради?!

— 97 тийинлиги ҳам бор, 1 сўм 70 тийинлиги ҳам, — тили гапга қовушмай эшитилар-эшитилмас ғудранди бригадир.

— Салкам етти юз сўмлик яшчик шу аҳволда. 300—400 килоча пленка тупроққа қоришиб ётибди, 2 тоннача сим хасдек сочилган. Инсоф ҳам керак-да. Ҳисоблаб чиқ: шу нарсаларнинг ўзи салкам 2 минг сўмга боради. Хўш бу кимнинг пули? Кимга фойда-ю, кимга зарар? Ҳисоботда бригада аъзоларининг елкасига тушади-ку?!

— Икки кун муҳлат, — деди Зия ака — учинчи кун участкамиз назоратчилари текширишади. Яна шундай аҳвол бўлса, ўзингдан кўр.

Хаби Эрматовга ўша кунги гаплар қаттиқ таъсир этган шекилли, халқ назоратчилари текширишга келишганида дала тартибга келтирилган, ҳамма нарса йиғиб-териб олинган эди...

Зия Жўраев Калинин районидаги «Тошкент» совхози 1-бўлимидаги 1-бригада бошлиғи, хўжаликнинг энг актив халқ назоратчиларидан бири. Совхозда ички резервларни қидириб топиб, ишга солишда, социалистик мулкни кўз қорачиғидек сақлашда доимо ўрнак.

— Бир куни, — дейди совхоз халқ контроли группасининг раиси Лем Дмитрий, — Зия Жўраев олдимга келиб, гараж орқасидаги жойни экинзорга қўшсак, деб қолди. Мен ҳайрон бўлдим: унақа экин экиладиган жой йўқдек эди.

— Қайси жой, — тушунмай сўрадим.

— Гаражни орқасидаги майдонча-чи, уч-тўрт туп дарахт бор дейилмаса, фойдасиз ётибди. Синчков назоратчи ташаббускор бўлиб, майдон текисланди ва салкам бир гектар ер экинзорга қўшиб олинди.

Зия Жўраев яқинда бўлимдаги назоратчиларни йиғиб, парник хўжалигига рейд ўтказди. Назоратчилардан Абдуғаффор Абдураҳмонов, Новча Исабоев, Петр Прудниковлар парник ишидаги камчиликларни кўрсатиб бердилар. Жумладан ишга яроқли ва яроқсиз ромлар ажратилмаган, ремонт-талаблари устахонага топширилмабди ва ҳоказо. Баҳорги уруғ сепиш кампаниясига тайёргарликда яна бир қатор камчиликлар борлиги маълум бўлди.

Назоратчилар парникда ишчи кучига эҳтиёж борлигини аниқлаб, ҳар бир далачилик бригадасидан бир неча кишини ёрдамга юборишди. Тез кунда пландаги 9 килограмм ўрнига 11 килограмм карам уруғи сепилди, баҳорга тайёргарлик иши қизиб кетди.

Шу кунларда бригада КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1975 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш ҳамда тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли якунлаш учун қишлоқ хўжалиги ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорига жавобан оширилган социалистик мажбурият олган ҳолда меҳнат қилмоқда. 1976 йил ҳисобига ишлаётган коллектив якунловчи йилда 700 тоннадан зиёд сабзавот маҳсулоти етиштириш ниятида.

Б. ПЎЛАТОВ.

ЕР ОСТИ ДЕНГИЗЛАРИ

БИЗГА ҚАНДАЙ ХИЗМАТ ҚИЛЯПТИ

Планетадаги чучук сувнинг анчагина қисми ер остида. Ҳатто Саҳрои Кабир, Қорақум, Қизилқум остида ҳам катта-катта ер ости чучук сув ҳавзалари бор. Гидрогеологлар мана шу сувни одамга наф келтирадиган қилиш каби оддий, лекин жуда зарур иш билан шуғулланмоқдалар.

ФАН САМАРАДОРЛИГИ

Территориясида қурғоқчилик районлари мўл-кўл бўлган Ўзбекистон учун гидрогеологларнинг изланишлари алоҳида қимматга молик. Лекин яқин вақтларгача уларнинг куч-қувватлари бир-бирлари билан бўш боғланган бир неча ишлаб чиқариш ва илмий тадқиқот ташкилотларига бўлиб юборилганди. Шунинг натижасида уларнинг кўрсатаётган куч-ғайрат натижалари етарлича самарали бўлмас, кўпгина муҳим лойиҳаларни амалга ошириш кечикарди. Ана шу камчиликларга барҳам бериш учун 1971 йил «Гидроингео» институти (бош ташкилот) билан Ўзбекистон гидрогеология тресті составида гидрогеология илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси ва унинг ихтисослаштирилган экспедициялари ташкил этилди. Бунда бутун геология-разведка хизмати кўпроқ тадқиқот характерида бўлганлигидан алоҳида қийинчиликлар келиб чиққани йўқ. Бинобарин, институт ҳам, трест ҳам ишлаб чиқариш ва илмий тадқиқот натижаларидан бирдай манфаатдор ташкилотлар эди.

Бирлашмани ташкил этувчи ташкилотлар структураси ҳам ўзгариб кетди. Ихтисослаштирилган гидрогеофизик, гидрорежим экспедициялари тугатилиб, бешта территориал экспедиция билан ёрдамчи бўлинмаларгина қолдирилди. Лекин буларнинг ўрнига янги лабораториялар — ишлаб чиқариш процессларини автоматлаш ва механизациялаш ҳамда ер ости сувларини ифлосланишдан сақлаш лабораторияси, гидрогеология ишлари лойиҳаси ва сметаларини экспертиза қилувчи партия, илмий техника ахбороти бўлими, мутахассислар малакасини ошириш курслари пайдо бўлди. Майда мустақил бўлинмаларни тугатиш маъмурий-бошқарма ходимларига кетадиган харажатларни йилига 165 минг сўм арзонлаштирди. Институт бўлимлари штатларни кўпайтирмаган ҳолда илмий тадқиқот ва ишлаб чиқариш даражаси учун масъулиятни ўз зиммасига олди. Лойиҳа-смета ҳужжатлари тасдиқлангунга қадар яхшилаб анализ қилиб чиқилиши гидрологик ва инженерлик-геологик тадқиқот ишлари нархини йилига 500-700 минг сўм арзонлаштиришга имконият берди.

Янги ташкилий структура тадқиқот натижалари практикага тезроқ жорий этилишига ёрдам беради. Олимлар бевосита ишлаб чиқариш фаолиятига киришиб кетадилар. Масалан, геология-минералогия фанлари кандидатлари М. Шагаев, В. Самойленко, Р. Ким ва бошқалар Мирзачўл, Фарғона, Орол бўйи ва Тошкент атрофи экспедицияларида ишлагани ўтдилар. Уларнинг ташаббуси билан тузила бошлаган комплекс оралиқ отрядлар топшириқ бажарилишини тезлаштиришга имкон беради. Бир қанча мураккаб масалаларни ҳал этиш учун электрон-ҳисоблаш машиналаридан кенг кўламда фойдаланиляпти. Экспедицияларда далалардаги тадқиқотлар илмий ва методик даражаси сезиларли равишда кўтарилди. Ихтисослаштирилган экспедициялардан воз кечишга ҳам айни шу нарса имкон берди. Ишлаб чиқариш фаолиятида олимларнинг қатнашуви тадқиқот тематик планини тубдан қайта кўриб чиқишга олиб келди, бу тадқиқотларни халқ хўжалигининг муҳим эҳтиёжларига яқинлаштирди, унинг иқтисодий самарадорлигини оширди. Илм-фанга сарфланган ҳар бир сўм, 5,7-7,6 сўм фойда келтиради. Илмий иш натижаларининг мутлақ кўпчилиги эндиликда кўпинча ҳали ҳисобот расмийлаштирилмасданоқ ишлаб чиқаришга жорий этилмоқда. Бирлашма планларни барвақт бажара бошлади.

Ўтказаётган тадқиқотларимизнинг муҳим қисми гидрогеологик жараёнларни прогноз қилиш методларини ишлаб чиқиш ва такомиллаштиришга бағишланган. Одамнинг ҳозирги хўжалик фаолияти кўламларида сувли қатламлар тўғрисидаги маълумотлар етарли ва аниқ бўлмоғи лозим. Биз шаҳарлар, қишлоқлардаги аҳоли пунктларини ер ости сув манбалари билан таъминлаш йўлига кўпроқ ўтаверадиган бўлсак, ер ости ҳавзаларининг запаслари тугаб қолмаслиги учун ундан қанча сув олиш мумкинлигини жуда яхши билмоғимиз керак бўлади. Мен ер ости сувини сунъий равишда тўлдириб туриш, ундан суғоришда фойдаланиш имкониятларини қатъий асослаб чиқиш, доимо ишлайдиган гидрогеологик системалар моделларини яратиш каби тадқиқотларнинг муҳимлигини ҳам таъкидлаган бўлур эдим.

Шўр суғориладиган ерларнинг офатидир. Бу жараён жуда мураккаб, уни ҳисоб-китоб қилиш қийин, Лекин ўхшашлик қонунларидан фойдаланиб, уни моделлаш мумкин. Биз мелиорация мақсадларини кўзда тутиб, доимий ишлайдиган моделлар яратиш методикасини ишлаб чиққанмиз. Яқин йиллар мобайнида бир миллион гектар ер ўзлаштирилиши мўлжалланаётган Қарши чўли учун тўнғич моделни қуриб ҳам қўйдик. Практика эҳтиёжлари суғоришдан сўнг бу ерда сизот сув юзаси қанчалик кўтарилади, сизот сувни қайси юзада турғунлантириш мақбул, бунинг учун нима қилиш керак, зовур системалари қайси типда ва бир-бирига қанчалик яқин бўлиши керак, деган саволларни келтириб чиқаради. Биз шу саволларга жавоб берамиз.

Бирлашманинг ишлаб чиқариш коллективлари саноат, шаҳар ва қишлоқ хўжалигини сув билан таъминлаш, ерларни суғориш, яйловларга сув чиқариш манбаларини излаяптилар, сизот сувлар режими ва балансини ўрганяптилар, комплекс гидрогеологик ва инженер-геологик съёмкалар ўтказяптилар, ер сурилиши ва сел келишининг хавфли ўчоқларини топаяптилар ва бундай ўчоқлар пайдо бўлишини олдиндан айтиб беряптилар. Жумладан, ер сурилиши ҳамда сел оқимлари пайдо бўлиши, ривожланиши қонуниятларини аниқлаш учун Угам, Писком, Паркент каби тоғ дарёларининг ҳавзаларида кенг миқёсдаги съемкалар олинди. 130 участкада ер сурилиш динамикаси кузатиляпти.

Бутун Ўзбекистон учун суғоришда сизот сувлардан фойдаланиш гидрогеологик асослари тузиб чиқилди. Республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг топшириғига биноан бажарилган комплекс съемкалар Амударё этакларида, Зарафшон дельтасида, Қарши чўли ва Марказий Фарғонадаги қўриқ ерларни тезроқ ўзлаштиришга имкон беради. Ўрта Осиё шароитларида сизот сув запасларини тўлдириб туриш ҳамда уларни сунъий равишда сув билан таъминлашнинг илмий-методик масаласи ҳал этилди. Бу метод Тошкент яқинидаги Қибрай сув олиш системасида синаб кўрилди ва олинадиган сизот сувни икки ярим баравар кўпайтириш мумкинлиги амалда исбот қилинди. Бухоро Денов, Андижон, Наманган шаҳарлари, Сирдарё поселкасининг зах босиш манбалари топилди ва энг самарали зовур типлари тавсия қилинди. Сизот сувлардан хўжалик мақсадларида фойдаланиш катта-катта самаралар беради. Масалан, сув ғоятда тақчил бўлган 1974 йилда ҳосил етиштириш учун республика миқёсида минглаб қудуқлардан фойдаланилди.

Бизда ишларнинг ҳаммасини ҳам кўнгилдагидек деб бўлмайди. Бизда иқтисодий тадқиқот лабораторияси ташкил этишга қаттиқ эҳтиёж бўлсада, аммо бунга ҳозирча маблағ ажратилгани йўқ. Ўлчов аппаратлари, асбоблар, айрим иш турларини механизациялаш ва автоматлаш воситаларига бўлган эҳтиёжларимиз тўла-тўкис қондирилаяпти, деб бўлмайди. Янги метод билан пармалаш энг истиқболли эканлиги ҳаммага равшан. Лекин бирлашма уни амалга оширишши учун асбобни ўз кучи билан ясашига тўғри келмоқда. Замонавий гидрогеологик асбоб намуналари яратилган бўлсада, уларни кўплаб ишлаб чиқариш йўлга қўйилган эмас: шундай асбоблар ишлаб чиқара оладиган ихтисослаштирилган завод йўқ. Бирлашмамиз ҳузурида шундай завод барпо этиш мумкин. Бу завод бошқа ташкилотларнинг эҳтиёжларини ҳам қондирган бўлур эди, албатта. Шундай завод қуриш масаласи унчалик мураккаб эмас, уни ҳал қилиш лозим.

Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси тўғрисида типовой низом йўқлиги ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда. Бирлашманинг фаолиятини қайси кўрсаткичлар бўйича баҳолаш кераклиги ҳозиргача аниқлаб қўйилган эмас. Илмий ходимларни моддий рағбатлантириш борасидаги ҳозирги мавжуд система илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг мақсадлари ва вазифаларига тўғри келмайди. Умуман бирлашма бўйича юксак техникавий-иқтисодий кўрсаткичларга эришганликлари учун илмий ходимларни мукофотлагани моддий рағбатлантириш фондларидан фойдаланишга рухсат этилмайди, гўё улар бундай кўрсаткичларга эришишга ҳеч бир кўмаклашмагандек. Институтнинг илмий даражаси йўқ мутахассислари қилган меҳнатлари учун айни шу ишни бажарувчи ишчилардан камроқ ҳақ олаяптилар. Бу нарса кадрларни жой-жойига қўйишни мураккаблаштирди. Ниҳоят бирлашмага илмий тадқиқот ва ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун бюджет миқёсида маблағ тақсимлаш ҳуқуқи берилса тўғри бўлур эди. Бу нарса ажратиладиган маблағлардан янада катта самара билан фойдаланишга имкон берарди.

Н. ХОЖИБОЕВ,

Гидрогеология илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг директори.

Тошкент шаҳри.

(«Правда», 14 январь).

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ АХБОРОТИ

Область колхоз ва совхозларида 1974 йил якунлари ҳисоблаб чиқилмоқда. Область бўйича ўтган йили жуда катта ютуқларга эришилди. 1973 йилга нисбатан 34229 тонна кўп пахта сотилди. шунингдек 38921 тонна дон, 14017 тонна картошка, 25556 тонна сабзавот кўп етиштирилди.

Ўтган йили қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш кўпайганлиги асосан ҳосилдорликни ошириш ҳисобига бўлди. Ҳар гектар ердан область бўйича 32,2 центнердан пахта етиштирилди. Бу 1973 йилдагига нисбатан 3,5 центнердан кўпдир.

Ҳар гектар ердан 61,5 центнердан ёки аввалги йилдагига нисбатан 13,7 центнердан кўп маккажўхори дони, гектаридан 92,2 центнердан ёки аввалги йилдагидан 18,2 центнердан кўп картошка етиштирилди. Сабзавот ҳосили ҳам мўл бўлди. Гектаридан 184,4 центнердан сабзавот йиғиб олинди. Бу 1973 йилдагига нисбатан ҳар гектар ердан 18,4 центнердан кўп демакдир.

Область бўйича 11 колхоз ва совхоз ҳар гектар ердан 41 центнердан 47 центнергача, 31 колхоз ва совхоз 35 центнердан 40 центнергача пахта ҳосили олди.

Қуйи Чирчиқ райони пахта ҳосилдорлигида областда биринчи ўринни эгаллади.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати область қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшди. Беш йилликнинг якунловчи йилини янада катта ютуқлар билан якунлаш учун колхозчилар ва совхоз ишчилари янги-янги ташаббус билан майдонга чиқмоқда.

●

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг аъзолари Мурожаатга жавобан 1975 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан ўз зиммаларига оширилган мажбурият қабул қилдилар. Улар ҳар гектар ердан 40 центнер — пахта, 80 центнердан маккажўхори дони, 600 центнердан маккажўхори кўк пояси, 160 центнердан беда пичани етиштиришга аҳд қилдилар. Хўжалик беш йиллик планда белгилангандан ташқари давлатга 7500 тонна «оқ олтин» етказиб беради. Машина терими салмоғи 70 процентдан ошрилади.

Колхоз чорвадорлари ҳам ўз зиммаларига юксак мажбурият қабул қилдилар. Ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сут 400 килограммга оширилади ва ҳар бир сигирдан бу йил 3850 килограммдан сут соғиб олинади.

Деҳқончиликда меҳнат унумдорлиги 7 процент, чорвачиликда эса 15 процент оширилади. 1 центнер маҳсулот таннархи 10 процент камайтирилади.

●

Калинин районидаги Калинин номли колхозининг колхоз ишлаб чиқариши ветерани С. Каримов бошлиқ 10-бригадаси аъзолари 1975 йил учун оширилган мажбурият қабул қилдилар. Улар сабзавот ва картошка етиштириш беш йиллик план-топшириқларини эртаги экинлар ҳисобига 1975 йил 1 июлга қадар бажаришга сўз бердилар.

Ана шу юксак мажбуриятни бажариш учун бригада аъзолари ҳар гектар ердан 250 центнердан сабзавот ва 170 центнердан картошка етиштиришни мўлжалламоқдалар.

●

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози 1974 йилни жуда катта ютуқлар билан якунлади. Колхоз бўйича ҳар гектар ердан 43 центнердан ошириб пахта ҳосили йиғиб олинди.

Колхоз сутчилик фермасида бу йил 760 бош соғин сигирнинг ҳар биридан бу йил 4200 килограммдан сут соғиб олишга қарор қилинди.

КОНКУРС ҒОЛИБЛАРИ

Газеталарни полиграфик жиҳатдан намунали безаш бўйича полиграфия ва нашриётлар илмий-техника жамиятининг Ўзбекистон совети эълон қилган конкурс натижалари маълум бўлди.

Конкурсда областимизнинг район ва шаҳар газеталари ҳам қатнашди. «Социалистик Чирчиқ» газетаси ва босмахонаси намунали ишлари учун конкурснинг иккинчи мукофоти билан тақдирланди. «Алмаликский рабочий», «Ангренская правда», Пискент район «Меҳнат байроғи» газеталари ва уларнинг босмахоналари эса учинчи мукофотга сазовор бўлдилар.

Ш. АЛИМОВ.

АДИБНИ ЭСЛАБ

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетида атоқли ўзбек адиби Ойбек туғилган куннинг 70 йиллигига бағишлаб ёзувчининг дўстлари, шогирдлари ва яқинлари билан учрашув ўтказилди.

Учрашувда сўзга чиққан олим, ёзувчининг яқин дўсти Хомил Ёқубов, ёзувчи Пиримқул Қодиров Ойбек тўғрисидаги хотираларни студентларга гапириб бердилар.

Ойбек хотирасига бағишланган кечада университет ўқитувчиларидан профессор Ғ. Каримов, доцент С. Долимов, филология фанлари кандидати Ҳ. Муҳаммадхўжаев қатнашдилар.

Х. РУСТАМОВ.

КОЛХОЗЧИЛАР ҲУЗУРИДА

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган «Баҳор» рақс ансамбли шу кунларда қишлоқ меҳнаткашлари билан қизиқарли учрашувлар ўтказмоқда.

Яқинда ансамбль санъаткорлари Бекобод районидаги «Победа» колхози пахтакорларининг меҳмони бўлишди. Хушовоз хонандалар Хайрулла Лутфуллаев, Жўрахон Раҳимов, Бахтиёр Йўлдошев ижро этган қўшиқлар ва ансамбль рақсларини колхоз аҳли самимий қарши олди. Учрашув давомида санъаткорлар пахтакорларга янги йил режалари ҳақида сўзлаб бердилар.

С. БОЛТАБОЕВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

САЛОМ, ВАРШАВА!

Бугун Совет Армияси ва Польша қўшинлари 1-Армияси томонидан Варшава шаҳрининг немис-фашист босқинчиларидан озод этилганлигига 30 йил тўлди.

ПОЛЬША пойтахти Варшава шаҳрини немис-фашист босқинчиларидан озод қилиш операцияси 1945 йилнинг 16 январида, куннинг қоқ ярмида бошланган эди. Совет Армиясининг қаҳрамон офицерлари ва солдатлари билан елкама-елка туриб жанг қилган поляк жангчилари ҳам фашистларга қарши курашда ажойиб жасорат намуналарини кўрсатдилар.

Польша қўшинларининг 1-Армиясига қўмондонлик қилган Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Армия генерали Станислав Гилярович ПОПЛАВСКИЙ ўзининг «Қуролдош дўстлар» китобида Варшава учун бўлган жангларни, оғир дақиқалардаги совет ва поляк офицерлари ҳамда солдатларининг қардошларча дўстлигини маҳорат билан тасвирлайди.

«Қанотлардаги бўлинмаларга қараганда пойтахтга тўғридан ҳужум қилаётган 6-пиёда дивизиянинг аҳволи анча қийин бўлди, — деб хотирлайди С. Г. Поплавский, — бу ерда гитлерчилар, айниқса қаттиқ қаршилик кўрсатардилар. Полковник Г. Шейпак 16 январь кундузи биринчи бўлиб муз устидан Висланн кечиб ўтишга уриниб кўрди. Душман ҳужумчиларни артиллерия ва миномёт ўти билан қарши олди. Снарядлар ва миналар, пулемёт ўқлари жаладек ёғиларди. Ҳужумни тўхтатишга ва уни фақат қоронғу тушгач қайта бошлашга тўғри келди.

Кечқурун полковник Шейпак 14-полкнинг олдинги отряди Августува районида плацдармни эгаллаганлигини хабар қилди.

— Гитлерчилар ўзларини қандай тутмоқдалар? — деб сўрадим мен ундан.

— Разведка маълумотларига қараганда Варшавадан асосий кучларини олиб чиқиб кетмоқдалар, чекинишни зарбдор қисмлар билан тўсиб бормоқда.

— Шунинг учун дарҳол дивизиянинг барча полкларини жангга киритинг, — деб шошилтирдим уни, — тўсувчи зарбдор кучларини ажратиб қўйиб, Бош вокзал томон интилинглар!

Бошқа дивизия қўмондонларининг вазифаларини аниқлаб бергач, шунингдек улардан ҳам ҳужум суръатларини жадаллаштиришни талаб қилдим. Чунки фашистларнинг Варшавада бирон соат кўпроқ туриб қолиши янги-янги кулфатлар келтириши турган гап эди.

... Конардаги биз ишғол қилган блиндажни аввалги хўжайинлари эндигина ташлаб кетган эди. Улар шунчалик шошилган эдиларки, ҳатто девордаги гиламлар ва ичиб улгурилмаган винолар идишларида шундоқ қолдирилган эди. Бу ерда урушда ҳам шохона яшашга ўрганиб қолган олий мартабали гитлерчи истиқомат қилган бўлса керак: блиндажда ҳатто ишратхона ҳам бор экан.

Қўшнилар билан ВЧ орқали зудлик билан телефонда боғландим ва вазиятни ойдинлаштирдим.

47- ва 61-Армияларнинг ҳужуми ғоятда муваффақиятли бормоқда эди. Гура Кальвария ва Пясечно ҳалос қилиб бўлинганди. 2-гвардиячи танк армиясининг асосий кучлари ҳам шитоб билан олға интилардилар. Вазият бизнинг олдинги қисмларимиз силжишини ҳам тезлатишни тақазо қилмоқда эди.

... Асосий йўналиш бўйича ҳужум қилаётган уч дивизиянинг қисмлари Езёрна, Пясечно чеккасига чиқиб, жанг билан Варшава томон ҳаракат қилишни давом эттирмоқда эдилар. Танкистларнинг ҳам омади юришаётган эди. Уларнинг сиқувига гитлерчиларнинг энг мустаҳкам истеҳкомлари ҳам бардош бера олмаётган эди...

Конардан туриб тез силжиб бораётган қўшинларни бошқариш анча қийин бўлиб қолди. Шу сабабдан штабнинг оператив группаси ҳозиргина душмандан тозаланган Пясечно томон йўл олди.

... Пясечнонинг каттадан-кичик барча аҳолиси кўчаларга отилиб чиқиб, шодлик қийқириқлари билан совет ва поляк қисмларини кутиб ола бошладилар. Шаҳардан 3-пиёда дивизиясининг биргина полки ўтиб борарди. Қолган иккитаси эса аллақачон Варшава бўсағаларида жанг қилишга киришган эди».

Шундан кейин С. Г. Поплавский бевосита 17 январь куни бўлиб ўтган воқеалар тўғрисида ҳикоя қилади:

«17 январь куни эрталаб соат 8 да Ян Роткевич қўмондонлигидаги 2-дивизиянинг 4-пиёда полки биринчи бўлиб Варшава кўчаларига кириб борди. Икки соат ўтар-ўтмас полк Варшаванинг энг катта ва машҳур кўчаси Маршалковскийга ўтиб олди... 6-полк Тжех Кжижи майдони томон силжий бошлади. Унинг олдида совет офицери Александр Афанасьев бошлиқ ботальон ҳужум қилиб борарди. Кженженце кўчаси яқинида улар кучли артиллерия ва пулемёт ўқига дучор бўлдилар. Бир зум солдатлар саросимага тушиб қолишди. Лекин Афанасьев тезкорлик билан тартибни тиклаб, ўз солдатларини ҳужумга бошлаб кетди.

...Ўзаро алоқа ўрнатган 6- ва 2-дивизияларнинг полклари душманни Саксон боғида тор-мор қилдилар. 16-пиёда полкининг бир батальони эса рўбарўдан шиддатли ҳужумга ўтиб, фашистларни Сарой майдонидан суриб чиқардилар.

Энди асосий таянч пункти — Бош вокзални қўлга киритиш лозим эди. Унинг учун бўлган жанг жуда ҳам оғир бўлди. Душман ҳар бир бино қанотига, ҳар бир залга, хонага ёпишиб олмоқчи бўларди. Лекин солдатлар тўсиқларни матонат ва қатъият билан бирин-кетин ишғол қилардилар...

3-пиёда дивизия ва 1-танк бригадасининг жангчилари эса шаҳарнинг Жанубий қисмини фашист каллакесарларидан тозаламоқда эдилар. Танклар билан биргаликда пиёдачилар ҳам Бош вокзал томон ўтиб олган эдилар... Бу пайтда 1-отлиқ бригада Повсин ва Служевец орқали шаҳарнинг Мокотув районига, Грабице ва Қора ўрмон орқали ҳужум қилган 1-пиёдалар дивизияси Окенце районига чиқиб олган эдилар. 4-дивизия бўлса шаҳарни Жанубдан четлаб ўтиб, Кренчки, Петрувекни ишғол этади.

Польша пойтахти учун жанг охирламоқда эди. Совет қўшинлари томонидан ўраб олинган ва Сохачевда халқага тушиб қолган, шундан сўнг поляк қисмлари томонидан тўзғитиб юборилган фашист группировкалари Варшава кўчаларида маҳв бўлаётган эдилар. Қаршиликнинг фойдасиз эканлигини пайқаган талай гитлерчилар шаҳардан қоча бошлайдилар».

Ғалаба дақиқалари ҳақида С. Г. Поплавский ҳаяжон билан шундай деб ёзади:

«1945 йилнинг 17 январи, кундузи соат 3 да мен Польша ҳукуматига ва 1-Белоруссия фронтининг Ҳарбий Советига Варшаванинг батамом халос этилганлиги тўғрисида хабар бердим. Кечқурун эса Москва бирйўла 224 замбаракдан йигирма тўрт марта тўп отиб, совет ва поляк жангчиларини тантанавор олқишлади!..»

ВАРШАВА. Шаҳардаги бу ёдгорлик варшаваликлар томонидан гитлерчи босқинчиларга қарши мардонавор курашганлар хотирасига ўрнатилган.

В. Кузьмин фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

ЎҚУВЧИЛАР СЛЁТИ

Ўқувчи комсомоллар ва педагогларнинг «Ўқиш — ўқувчиларнинг асосий иши ва ватанпарварлик бурчи» шиори остида республика слёти бўлиб ўтди. Слёт ишида Тошкент областидан 94 ўқувчи ва 16 ўқитувчи иштирок этди.

Слётни ташкил этишда Тошкент область комсомол ташкилоти актив қатнашди. «Чирчиксельмаш» заводи ва Чирчиқ шаҳридаги 76-мактаб комсомоллари «Шогирдлар ўрнига шогирдлар келаяпти» мавзуида тантанали учрашув ўтказишди. Шундан сўнг слёт қатнашчилари Тошкент давлат университети, Тошкент медицина институти, Тошкент политехника институти каби олий ўқув юртлари, «Ўрток» кондитер фабрикаси, трактор заводи, тўқимачилик комбинати каби саноат корхоналари ҳаёти билан танишдилар.

Слётда Чилонзор район юқори синф ўқувчилари комсомол штаби мактаб комсомол ташкилотлари кўригида актив иштирок этганлиги учун Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг байроғи билан мукофотланди. Ҳамза районидаги 161-мактабга эса эсдалик лентаси топширилди.

А. ШАРАФИЕВА.

САВДО-СОТИҚ ВА ҲАМКОРЛИК БЎЛИШИНИ ЁҚЛАМОҚДАЛАР

ВАШИНГТОН, 14 январь. (ТАСС мухбири). Америкадаги энг катта автомобиль корпорациялари — «Женерал моторс» ва «Форд мотор компани» раҳбарлари ТАСС мухбири билан суҳбатда шуни айтдиларки, Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасида ҳеч қандай сунъий тўсиқлар билан чекланмаган кенг миқёсдаги савдо-сотиқ иккала мамлакатнинг иқтисодий манфаатларига мос келибгина қолмай, шу билан бирга сиёсий кескинликни юмшатишга ҳам кўмаклашади.

«Форд мотор компани» Шарқ билан Ғарб ўртасидаги эркин савдо сотиқнинг тарафдоридир, деди мазкур компания директорлари кенгашининг раиси Г. Форд. Бу — яхши иқтисодий сиёсат эканлиги туфайлигина бундай демоқчи эмасмиз. Савдо-сотиқ мамлакатлар ўртасидаги муносабатларда кескинликни камайтиришга имкон беради, тинчлик ишига хизмат қилади.

«Женерал моторс» корпорацияси президенти Э. М. Эстес Совет ташкилотлари билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйишга ғоят қизиқаётганлигини айтди. Тахминан икки йилдан бери, деди у, «Женерал моторс» автомобиль саноатини ривожлантиришда Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик қилиш имкониятларини зўр бериб қидирмоқда. Компаниянинг учта делегацияси совет министрликлари ва давлат комитетлари вакиллари билан музокаралар олиб борди. Кўпгина совет мутахассислари фирмамиз корхоналарига келиб кетишди.

Биз СССР билан фойдали ҳамкорликни йўлга қўйиш истиқболларига умидворлик билан қарамоқдамиз, деди Эстес. «Мамлакатларимиз ўртасида ўзаро манфаатли савдо-сотиқни ривожлантириш ва амалий муносабатлар ўрнатиш, деб таъкидлади у, халқаро муносабатларни тинч ривожлантиришга кўмаклашади. Совет-Америка муносабатлари нуқтаи назаридан қараганда бундай қилиш айниқса тўғридир».

В. ЧЕРНИШЕВ.

СТУДЕНТЛАР ХОТИРАСИ

АФИНА, 14 январь. (ТАСС). Греция пойтахтида ҳарбий диктатура вақтида ҳалок бўлган студентлар қариндош-уруғларининг намойиши бўлиб ўтди. Намойишда хунта қамоқ зиндонларининг даҳшатларини бошдан кечирган кўплаб студентлар ва ёш ишчилар ҳам қатнашдилар.

Намойишчилар 1973 йил ноябрь ойида мамлакатда демократик ўзгартишлар амалга оширилишини талаб қилиб чиққанлардан ўч олиш вақтида ўлдирилган ва қийноққа солинган студентлар хотирасини эсга олдилар.

Улар парламентга илтимоснома йўллаб, содир бўлган жиноятларда айбдор бўлган шахслар қаттиқ жазоланишини талаб қилдилар.

ГЕОРГИЙ ТРАЙКОВ ВАФОТ ЭТДИ

СОФИЯ, 15 январь. (ТАСС). Болгария деҳқонлар халқ иттифоқининг раиси, ватан фронти миллий кенгашининг фахрий раиси, Болгария Халқ Республикаси давлат кенгашининг аъзоси Георгий Трайков оғир касалликдан кейин 76 ёшида вафот этди.

НАМУНАЛИ АВТОМОТОКЛУБ

Чирчиқ шаҳридаги ДОСААФ автомотоклубини битириб чиқаётган ёшлар халқ хўжалигининг турли соҳаларида меҳнат қилмоқдалар. Ўтган икки йил мобайнида бу ерда 700 дан ортиқ турли классли шоферлар тайёрланди. 60 ўқитувчи ва инструктор бўлажак шоферларга ҳунар ўргатмоқда.

Шоферлар тайёрлаш яхши ташкил этилганлиги учун автомотоклуб область бўйича ўтказилган кўрикда иккинчи ўринни эгаллади ва область ДОСААФ комитетининг пул мукофотига сазовор бўлди.

Яқинда автомотоклуб Чирчиқ шаҳар намунали автомобиль мактабига айлантирилди. Бу йил 3-классли 240 шофёр, 270 та биринчи ва иккинчи классли шоферлар, 210 ҳаваскор ҳайдовчи, 90 мотоциклчи ва кўплаб радио ҳамда телевизор усталари тайёрлаб чиқарилади. Ҳозир автомотоклубда янги тингловчилар қабул қилинмоқда. Тингловчиларнинг пухта билим олишлари учун барча шароитлар муҳайё. Синфхоналар автомобиллар тузилиши, йўл ҳаракат қоидалари бўйича техник воситалар кўргазмали ўқув қуроллари билан жиҳозланган.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

*

Пойтахтдаги 1-уйсозлик комбинати ишчи-хизматчилари ажойиб совға олдилар. Яқинда комбинат ишчилари турар-жой массивида Маданият саройи фойдаланишга топширилди. Бу ерда 600 ўринли томошабинлар зали, шунингдек тўгараклар машғулоти ва кутубхона учун алоҳида хоналар бор. Суратда: Маданият саройининг кўриниши.

Р. Шамсиддинов фотоси.

(ЎзТАГ).

*

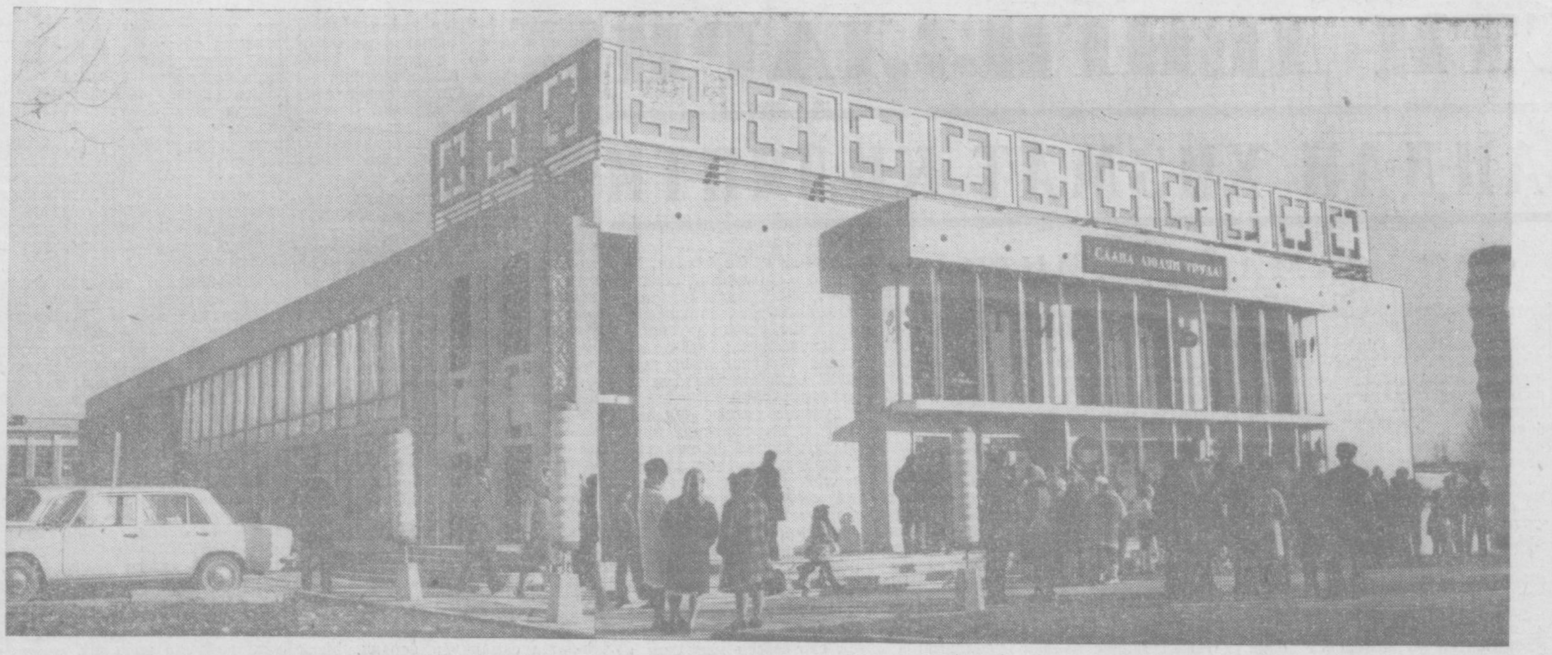

ТОҒДА ЎСГАН БОЛА

ҚИССАДАН ПАРЧА

II

...Маълум бўлишича, жиян уч-тўрт кундан бери тоғаси Бегали акага қарашиб — қўй боқишиб юрган экан. Зулайҳо опа Анваржонни уйдан чақириб чиқиб, Бегали аканикига юборган экан. Кечга яқин ҳовли яқинида мотоцикл овози эшитилди. Қосим аканинг кичик болалари:

— Тоғам келдилар, тоғам келдилар, қўй олиб келдилар, — деб биз ўтирган уйга киришди.

Қосим ака иккаламиз олдинма-кейин ҳовлига чиқдик. Бу вақтда Бегали ака билан Анваржон тўрт оёғи боғланган қўйни кўтариб кириб, ҳовли юзасига қўяётган экан. Жиян эса негадир ҳовлига кирмасдан мотоцикл ёнида турган экан Анваржон қўйни ерга қўйибоқ чанг бўлган қўлини қоқа-қоқа укасини чақирди:

— Ортиқ, ҳо Ортиқ! Нега қаққайиб турибсан? Йўлда сенга нима деган эдим?

Қосим ака ҳам, Бегали ака ҳам жилмайиб, дарвоза томон юришди. Мен ҳам уларга эргашдим. Бегали ака Жиянни қўлтиғидан олиб, ичкарига ундади:

— Мени тоға, демасанг ҳам майли, баччағар. Ҳақиқий тоғанг шу киши бўладилар. Бориб кўриш...

Бола тортинчоқлик билан ерга тикилганича менга яқинлашди-да, бўйнимга осилди. Чап юзимдан ўпди-ю, қўл бериб сўрашишни ҳам унутиб, уй томонга йўл олди. Ҳаммамиз кула-кула уйга у кириб кетгунча кузатиб турдик. Жияннинг жуссаси ўз ёшига муносиб бўлса ҳам қарашлари, ўзини тутиши негадир саккиз-тўққиз ёшли болаларни эслатар эди. Шошилиб юраётганидан бўлса керак, гавдасини олдинроққа эгиб, ичкарига кириб кетди.

Бегали ака билан сўрашдим. Ҳаммамиз уйга кирдик. Жиян аллақачон дастурхон ёнига чўкка тушиб, нон еб ўтирган экан.

— Ҳакимжон тоғанг билан қўл бериб сўрашмадинг ҳам, — деди Қосим ака ўғлига. — Қўлингни ювмасдан уйга кириб, нон еб ўтиришингни қара-я!

Жиян мен билан қўл бериб сўрашмади-ю, ўрнидан туриб, уйдан чиқди. Хаёл ўтмай қўлини ювиб келиб, ёнимизга чўкди. Эгнида ҳаворанг катак шоҳидан тикилган енгсиз қўйлак, бошида қалампир нусха дўппи. Назаримда пешонаси хиёл ўсгандек. Жингалак сочи пешонасининг ярмигача тушиб турибди. Кўзларида аввалги олазараклик, қўрқув йўқ. Атрофида ўтирганларга, уйдаги буюмларга маънодор боқади. Бундан уч йил аввал юзлари чўзиқ, қорачадан келган бола эди. Энди юзлари сал кенгайибди. Ранги-рўйи қорадан кўра оқиш-қизилга мойил. Энкайиброқ ерга қараб ўтириб нон ерди. Ҳар замонда бурнини тортиб қўяди. Мен бўш пиёлалардан бирига чой қуйиб, унга узатдим.

— Ма, Жиян, чой ичгин...

У чап қўлини кўксига қўйиб, ўнг қўли билан пиёлани олди. Болага яхши таълим берибсизлар, дегандек Қосим акага қараб қўйдим.

Бегали ака билан Анваржон ҳовлида ётган қўйни бўғизлаш учун чиқиб кетишди. Кўп ўтмай Қосим ака ҳам ўрнидан турди.

— Мен ҳам чиқиб ёрдамлашай, Ҳакимжон, — деди у. — Сиз жиянингиз билан суҳбатлашиб ўтиринг.

Уйда иккаламиз қолдик. Мен унинг елкасига қўл ташлаб, эркалатмоқчи бўлдим.

— Оббо, Жиян-е, катта йигит бўлиб юрибсанми?

У парво қилмади, юзимга ҳам қарамади, индамай ўтираверди.

— Ишларинг яхшими?

— Яхши, — деди у ерга тикилганича. Унинг овози акаси Анваржонникидан кўра йўғонроқ эди.

— Мактабда ўқиб, биринчи синфни битирибсан. Эшитиб хурсанд бўлдим.

У индамади, бурнини бир тортиб қўйди. Унинг ўтириши, ўзини тутиши, камгаплиги ниҳоятда ёқимли эди. Билмадим, уни излашда қатнашиб, меҳнатим синггани учунми, шундай жияним борлигидан бениҳоя хурсанд эдим. Ҳар ҳолда у бундан уч йил аввалги, ярим ёввойи болага сира ҳам ўхшамас эди. Мабодо ёлғиз ўзини бошқа жойда учратсам, дабдурустдан таний олмас эдим.

Жиян пиёласидаги чойни ичиб бўлиб, дастурхонга қўйди.

— Яна чой қуйиб берайми, Жиян? — деб сўрадим.

— Йўқ, — деди-да ўрнидан турди.

Мен ҳам ҳовлига чиқдим.

Кўкработга борганимнинг иккинчи куни мотоциклда Бегали ака қўй боқадиган яйловларга йўл олдик. Қосим ака бизнинг кўнгилли томоша қилиб келишимизни тилаб, ишига кетди.

Биз шимол тарафга — қирга кўтарилиб борардик. Рулда — Бегали ака, орқасида — Жиян, кажавада—мен. Бегали ака бу ерларнинг шароитини, об-ҳавосини тушунтириб борар эди.

Аслида «Учбулоқ» совхози қияланиб бориб, улкан тоғларга уланиб кетадиган қирнинг шундоққина ёнбағрида экан. Қирдаги ўтўланлар сарғайиб, қовжирай бошлаган. Узоқда — тоғ чўққиларига яқин қияликларда яшил-қора доғлар кўзга ташланади. Бегали акадан сўраган эдим: «Улар — тоғда ўсган арчалар», деди.

Ўша куни Бегали ака чўпон бўлган отарга бордик. Бегали аканинг шериги билан танишдим. Тўртовимиз қир ўртасидаги улкан тош соясида тушлик қилдик. Журналистлик одатим эсимга тушиб, Бегали аканинг ишдаги кўрсаткичларини ён дафтаримга ёзиб олдим.

Менинг илиқ, самимий муомалаларим таъсир қилдими ёки вақт ўтган сари яқинлигимиз орта бордими, Жиян мен билан очилиб-ёзилиб гаплашадиган бўлиб қолди. У менинг саволларимга узоқ кутдирмай жавоб берар, ўзи ҳам мендан баъзи нарсаларни сўраб қўяр эди. Шуниси борки, унинг саволлари ниҳоятда оддий, болаларга хос саволлар бўларди. «Армияда юриш қанақа бўлади?», «Милтиқ билан нечта душманни ўлдиргансиз?», «Дурбин билан Москвани кўриб бўладими?» ва ҳоказо. Мен унинг саволларига кулмасдан, узоқ тушунтиришлар билан жавоб берар эдим...

Кечқурун Бегали аканинг уйига қайтиб, ўша ерда тунадик.

Учинчи куни эрта билан нонуштадан кейин Жиян икковимиз қирга кўтарилдик. Бегали аканинг маслаҳати билан нон, пиширилган гўшт, термосда чой, эҳтиётдан битта милтиқ олдик. Мен Жиян билан бафуржа суҳбатлашиб, унинг тоғда кечирган ҳаётини ўзидан сўраб олмоқчи эдим.

Дастлаб биз ёнма-ён кета бошладик. Қирнинг яйловга туташган қисми унча баланд эмас, ўнгир-қиялик эди. Мен Жиянга қараб:

— Ҳу анови — иккинчи чўққига етсак, ўша ерда дам оламиз,— дедим.

Жиян ҳайрон бўлиб, менга қаради-да:

— Бугун тоғда ётиб қоламизми? — деб сўради.

— Нега ётиб қолар эканмиз? Қайтиб келамиз-да, — дедим унга.

— У ерга кечқурун... кун ботганда етамиз?.. Кейин.. кечаси қандай қайтамиз?

— Ўша чўққи шунчалик узоқми, Жиян?

— Ҳа, узоқ... У ерда арчалар кўп.

— Арчалар кўп, дейсанми? Яна нималар бор?

— Чўчқалар ҳам бордир, — деди Жиян.

— Ёввойи чўчқами? — сўрадим қизиқсиниб.

— Билмадим... Қора чўчқа-да. Эгаси йўқ...

— Сен ўша чўққига чиққанмисан, Жиян?

— Билмадим... Эсимда йўқ...

Мен дарҳол тушундим. «Демак, Жиян бу тоғларга кейинги уч йил ичида чиққани йўқ. Йўқолган пайтларида ўша ерлардан ҳам ўтган бўлиши мумкин», деб ўйладим ўзимча.

Қирнинг қиялиги юқорига кўтарилган сари тикланиб борар эди. Мен ҳарсиллаб, Жияндан орқада қола бошладим. Жиян чаққонлик билан юқорига кўтарилар, турли-туман шаклда қир бағрига ўрнашиб қолган улкан қиррали тошларга ёки ҳали меваси пишиб етилмаган ёввойи бодом дарахтчаларига етиб олиб, мени кутиб турар эди. Мен ўзим кўзлаган чўққига етиш учун бир кун кераклигига тўла ишонч ҳосил қилдим. Ўшанда ҳам Жияндаги чаққонлик билангина етиш мумкин. Мен эсам, ҳалитдан ўпкам оғзимга тиқилиб, ҳарсиллаб қоляпман.

Жиян чаққонлик билан йўл бошлаб, бир кичик чўққига чиқди. Мен ҳам бир аммаллаб унга етиб олдим. Аслида бу чин маънодаги чўққи эмас, пастдан кўринган биринчи чўққига бир пиллапоя эди, холос.

— Бўлди энди, юқорига кўтарилмаймиз, Жиян, — дедим ҳарсиллаганимча. — Шу ерда дам оламиз.

— Майли, — деди Жиян.

Мен армия сафидан қайтганимдан бери — бир йил ичида анча бўшашиб қолганимни ҳис этдим...

Чўққидан етти-саккиз метр пастдаги ёввойи бодом соясига тушдик. Ёввойи, дейишимнинг боиси шуки, унинг меваси аччиқ, истеъмол қилиш қийин эди. Жиян елкасидаги милтиқни олиб, ерга қўйди. Мен дастурхонни ёзиб, термосни очдим-да қопқоғига чой қуйдим... Атрофимиздаги тошлар, дарахтчалар ортида тоғ булбуллари — жўрлар навбатма-навбат сайрар, ҳар замонда узоқдан каклик овози эшитилиб қолар эди...

Мен чой устида Жиянга ҳар хил саволлар бердим. Унинг йўқолган кунидан бошлаб топилишигача кечирган ҳаёти билан қизиқдим. Аслида у билан тоққа бирга чиқишимнинг сабаби ҳам шу эди. Жиян ҳар бир саволимга узуқ-юлуқ жавоб берар эди. Мен эса, зўр қизиқувчанлик билан қайта-қайта сўраб, ундан кўпроқ гап эшитишга интилар эдим.

Биз ёввойи бодом соясида чамаси уч-тўрт соат қолиб кетдик. Сўнгра қирдан пастга тушаётганимизда йўл-йўлакай яна суҳбатлашиб кетдик. Жиянларнинг уйига етгунимизча кеч кириб қоронғулик тушиб қолди. Шунгача мен Жияннинг тоғда кечирган ҳаёти ҳақида маълум тасаввурга эга бўлдим...

Очиғини айтганда, Жияннинг сўзлаш қобилияти, фикрлаш доирраси ўз ёшига нисбатан ҳали пастроқ туради. Ахир, ўн бир йиллик босқични уч йил ичида тўла ўзлаштириб олиш қийин-да! Шуни назарга олиб, ҳурматли китобхонларнинг рухсати билан Жияннинг тоғда кечирган ҳаётини ўз тилимдан сўзлаб бераман.

Оқилжон ҲУСАНОВ.

(Боши газетамизнинг 9 январь сонида).

ҚАҲРАМОНЛАР САФДА ҚОЛМОҚДА

Олмалиқ химия заводининг цехига Совет Иттифоқи Қаҳрамони Неъматжон Ҳакимовнинг портрети қўйилган. Бу ерда қаҳрамоннинг ўлмас жасорати тўғрисида ҳикоя қилувчи стенд жиҳозланган.

Старший сержант Ҳакимов хизмат қилган взвод 1944 йилнинг январида Луцк-Ровно йўналишида гитлерчилар билан бўлган тенгсиз жангда муҳим тепаликни қўлда сақлаб қолди. Неъматжон белига гранаталарни боғлаб олиб, ўзини душман танки тагига ташлади ва бу билан оғир жангнинг тақдирини ҳал қилди.

Коммунист Виктор Туркин бошчилик қилаётган аппаратчиларнинг комсомол-ёшлар сменаси ўз ҳамшаҳари, комсомол Н. Ҳакимовни коллективнинг фахрий аъзоси қилиб ёзиб қўйди.

— Ўзимиз учун ҳам, ҳалок бўлган қаҳрамон учун ҳам ишлаймиз, — дейишди ёш кимёгарлар. Аппаратчиларнинг сўзи билан иши бир. Улар ғалабанинг 30 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақани авж олдириб, янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ топшириқни анча ошириб бажармоқдалар.

(ЎзТАГ).

ДИПЛОМ ВА МУКОФОТЛАР

Тошкентдаги тўқимачилар маданият саройида ишлаб турган тасвирий санъат студиясининг овозаси кенг тарқалган. Ҳаваскорлар ўтган йили ҳам баракали ижод қилдилар.

Шуниси қувончлики, студия аъзолари яратган асарлардан 60 дан ортиғи ҳаваскор рассомларнинг Бутуниттифоқ кўргазмасида намойиш қилинди. Энг яхши деб топилган асар ижодкорларидан икки киши шу студия аъзолари бўлиб чиқди. Улар ВЦСПС ва СССР маданият министрлигининг диплом ва пул мукофотларини олишга муваффақ бўлдилар.

Бу йил саройда навбатдаги кўргазма ташкил этилади. Унга 100 дан ортиқ асар танлаб олинади.

АХБОРОТ спорт

СССР ШАХМАТ ФЕДЕРАЦИЯСИ БАЁНОТИ

Чет эл матбуотларида айрим мамлакатларнинг шахмат федерациялари Халқаро шахмат федерацияси (ФИДЕ)нинг навбатдан ташқари конгрессини чақириш учун овоз тўплашга ҳаракат қилаётганлиги ҳақида хабарлар пайдо бўлмоқда. Уларнинг конгрессни чақиртиришдан мақсади Р. Фишер билан А. Карпов ўртасидаги жаҳон чемпиони унвони учун ўтказиладиган матч регламентини қайта кўриб чиқишдир.

СССР шахмат федерацияси жаҳон чемпиони номи учун ҳар уч йилда бир марта ўтказиладиган бундай мусобақа низомини ўзгартиришга қатъий қарши эканлиги ҳақида бир неча бор баёнот берган эди. Ниццеда 1974 йили бўлган ФИДЕ конгрессида ФИДЕнинг бундан аввал тасдиқлаган низомига ўзгартириш киритилганди. Ўша конгресснинг ўзида ва 1974 йилнинг декабрь ойида Малайзияда бўлган ФИДЕнинг бюросида матч регламентини ўзгартиришга бўлган уринишга зарба берилганди.

СССР шахмат федерацияси ФИДЕнинг навбатдан ташқари конгрессини чақиртириш учун на юридик, на мантиқий асос йўқ, деб ҳисоблайди. Ҳозирда мусобақа низомига ўзгартириш киритишга қандай баҳоналар қидириб топилмасин, унинг замирида томонларнинг бирига ён босиш назарда тутилар экан бу ҳол ҳалол спорт кураши принципларига тамомила зиддир.

ДАВИД РИГЕРТ АКАДЕМИЯСИ ФРАНЦИЯ СПОРТ СОВРИНДОРИ

Франция спорт академияси йилнинг ҳар ойида энг кучли спортчига ўзининг совринини топширади. Маълумки 1974 йилнинг ноябрь ойида жаҳон чемпиони Людмила Турищчева профессионал боксчи, жаҳон чемпиони Муҳаммад Али билан бўлган рақобатда кўп овоз олиб соврин эгаси бўлганди. Декабрь ойида ҳам совет спортчиси Давид Ригерт энг яхши спортчи деб тан олинди. Унга бу сафар австриялик тоғ чанғичиси Франц Кламмер рақобатлик қилди.

АНАТОЛИЙ КАРПОВ ЯНА «ОСКАР» СОҲИБИ

Совет гроссмейстери Анатолий Карпов бу йил ҳам ўтган йилдагидек жаҳоннинг энг яхши шахматчисига бериладиган «Оскар» совринини олишга муваффақ бўлди. 23 мамлакатнинг 59 шарҳловчиси А. Карповга энг кўп овоз берди. Виктор Корчной билан Михаил Таль иккинчи-учинчи ўринларни олишди. Рўйхатнинг кейинги ўринларида қуйидаги шахматчилар туришипти: Т. Петросян (СССР) Л. Любошевич (Югославия), Б. Спасский, Л. Полугаевский, Е. Васюков (ҳаммаси — СССР) У. Браун (АҚШ) ва Б. Ларсен (Дания).

Қуйи Чирчиқ районидаги тўқимачилик-галантерея фабрикаси коллективи орасида беш йилликни муддатидан илгари бажариш учун бошланган социалистик мусобақа қизғин давом этмоқда. Тугма қадаш операциясини тез ва сифатли бажаришда барчага намуна бўлаётган илғор ишчи Бибижамол Сеитова беш йиллик зарбдорларининг олдинги сафида бораётир. Суратда: Б. Сеитова иш устида.

Б. Анорқулов фотоси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 18.00 —ТОШКЕНТ. 18.05 — Мультфильм. 18.25 — «Мардлик-мангулик». 18.45 — «Ахборот». 19.10 — Балл рақслари кечаси. 19.45 — Бизнес оламида (Москва). 20.25 — «Ўзбекистон» тележурнали. 20.35 — Ноз-неъмат бунёдкори. 21.00 — «Ахборот». 21.25 — Концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Ватангадолар (бадиий фильмнинг 2-серияси). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.00 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Жаҳон халқлари ижоди. 19.45 — Санъат музейидан репортаж (Тошкент). 20.25 — Цирк томошалари. 21.00 — Телеминиатюралар. 22.00 — «Фан» программаси (Тошкент). 22.30 — Концерт. 23.50 — Қўл тўпи бўйича СССР чемпионати. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.25 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Телефильм. 19.55 — Тошкент ва тошкентликлар. 20.25 — Ўқув кўрсатуви. 20.55 — Тошкент янгиликлари. 21.10— Бадиий фильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17I да СССР халқ артисти БЕРНОРА ҚОРИЕВАнинг ижодий кечаси, 18I да Севги ва қилич.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17I да Оқшомдан тушгача, 18I да Кўрмайин босдим тиканни.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17I да Ҳижрон, 18I да Олифта, 19I да Хонума хонум.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 17I да Нон, қон, инсон (19.00), 18I да Беш кунлик куёв (19.00).

КИНО

Сўнгги гувоҳ — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 14.00, 16.00, 18.00), «ДРУЖБА», (жуфт соатларда); НАВОИЙ номли «ЎЗБЕКИСТОН», (кундуз ва кечқурун).

Маккеннинг олтинлари — «ВОСТОК», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Оклахома — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Рам ва Шам — «ҚОЗОҒИСТОН» (15.00, 16.00, 20.00, 21.00).

Қизил бодрезак — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (20.00, 21.30).

Иван Васильевич ўз касбини ўзгартиради — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ (кундуз ва кечқурун).

Есения — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Янги центурионлар — «ҚОЗОҒИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

18, 19 январь 17.00 да СССР биринчилиги учун «СТРОИТЕЛЬ» (Қарағанда)— «БИНОКОР» (Тошкент) командалари ўртасида

ХОККЕЙ

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

БИЛЕТЛАР СОТИЛМОҚДА.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

18, 19, 22, 23, 26, 30, 31 ЯНВАРДА

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ ПРЕМЬЕРАСИ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Иззат СУЛТОН асари

«КЎРМАЙИН БОСДИМ ТИКАННИ»

(Тилла кишанлар) 2 пардали драмма

Саҳнага қўювчи режиссёр — Р. ҲАМИДОВ.

Режиссёр ассистенти — С. УМАРОВ.

Рассомлар — Г. БРИМ, У. САИДАЛИЕВ.

МУЗИКА РАҲБАРИ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист — Н. ГИНЗБУРГ.

СПЕКТАКЛДА: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар — Т. АЗИЗОВ, Ё АХМЕДОВ, П. САИДҚОСИМОВ, О. ЮНУСОВ.

Ўзбекистон ССР Ленин комсомоли мукофотининг лауреати — С. НОРБОЕВА; артистлар — Г. ЖАМИЛОВА, Ю. ИБРОҲИМБЕКОВА, Х. НУРМАТОВ, С. УМАРОВ ва бошқалар қатнашадилар.

БОЛАЛАРИНГИЗГА ЎҚИБ БЕРИНГ

ТУҒИЛГАН КУНИМ

... Бугун туғилган куним. Айтишларича, бешга кирдим. Уйимиз одамга тўлди. Менга ўхшаб туғилган кунимни кутиб юрган бошқа одамлар ҳам кўп экан. Хурсанд бўлиб кетдим...

Эрталаб бошимни кўрпадан чиқарсам, кўзим ўйинчоқларга тушди. Роса кўп! Мазза қиламанда уларни ўйнаб. Шу пайт ялт этиб, кеча амаким битта ўртоқларига:

— Эсингиздами, Фарҳод, қизчангизни Меҳрожжонга берасиз-а?, — деганлари эсимга тушди. Нариги уйга югурдим.

— Ойи, ану амаким қизчаларини қачон берадилар?

— Ўғлим намунча... Олдин юзингни юв. Салом қани? Ундан кейин, катта бўлганингда... — дедилар.

Қўлимни тишлаганча ташқарига чиқдим. «Катта бўлганингда».. дейдилар-а? Нима кичикманми? Янаям катта бўламан десам, унгача ўйинчоқларим эскириб қолади-ку?..»

ЙЎЛИНИ ТОПДИМ

Тоғамнинг энг яхши кўрган сўзлари — «футбол». Мана бугун ҳам футболга кетаяптилар.

— Мени ҳам обкетасиз, — деб турволдим.

Охири ойимлар:

— Об кет, шуни ҳам футболингга, — деганларидан сўнг тоғам қўлимдан ушладилар...

Вой-вўй, одам ҳам роса йиғилган экан. Бир нечтаси ўртага тушиб олиб, тўпни қувиб юришибди. Биттаси бир тепган эди. Одамлар ўринларидан туриб «гол» деб бақиришди, дўппиларини юқорига отиб қичқиришди. Мен эса ҳайрон. Яна бир шунақа тепиш бўлганда тоғам дўппиларининг ўрнига мени юқорига отиб, ушлаб олдилар. Кейингисида мен ҳам дўппимни юқорига отаман, деб қўлимга олиб тургандим, ойим уришиб берсалар керак, дўпписиз уйга борсам, деб отмадим. Бояги тепишдан яна бир бўлганди, «гол» деб бақирвордим. Тоғам секин елкамдан босиб, ўтказиб қўйдилар. Бошқалар ҳам жим эди.

... Тоғам айтишларича «биз ютдик». Мен ҳам хурсанд бўлиб кетдим. Уйга келгунча йўлда учраган тошчаларни тепиб «гол-гол...» деб қичқириб келардим. Энди, тоғам билан доим футболга бораман. Йўлини топдим: қани обориб кўрмасинлар-чи, дўппиларини яшириб қўяман! Кейин кўрамиз, гол бўлганда нимани отиб ушлаб олар эканлар?..

Жаҳонгир МАМАТОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р—02146. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри, Индекс 64634 Б—2471.